

תפסיד רס"ג

כח) פֶּעֶאשׁ יַעֲקֹב פִּי בְלִדִּי
מִצֵּר. סִבְעָה עֶשֶׂר סָנָה.
פֶּצֶאָר גְּמִיעַ עֲמִרָה סָנִי
חִיּוּתָהּ. מֵאִיָּה וְסִבְעָה
וְאַרְבָּעִין סָנָה: כֵּט) וְלִמָּא
קָרַב אַגַּל אִסְרָאֵל אֵן יְמוּת.
דְּעֵא בְּאַבְנֵה יוֹסֵף. וְקֵאל לָהּ
אֵן וְגֵדַת חֲצִיאָא עֲנֻדָּךְ. אוּם
בִּידָךְ אֵלֵי עֵהָדִי וְאַצְטַנֵּעַ
אֵלֵי פֶּצִילָא וְאַחֲסֵאנָא בְּאֵן
לֹא תִדְפַנְנִי בְּמִצֵּר: ל) בַּל
אֲדִיא צֵרַת אֵלֵי אֲבָאִי.

ויחי יעקב

דגו לנחת שבת ושני וחמישי

כח וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִיִּישׁ
שִׁבְעַת שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֹת
שָׁנָה: וַחַיָּא יַעֲקֹב בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.
שִׁבְעַת עֶסְרֵי שָׁנִין. וְהוּא יוֹמֵי יַעֲקֹב
שְׁנַיִם חִיּוּהֵי מֵאָה וְאַרְבָּעִין וּשְׁבַע
שָׁנִין: כֵּט) וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל

לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא
מַצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ שִׁים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי
וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי
בְּמִצְרַיִם: וְקָרִיבוּ יוֹמֵי יִשְׂרָאֵל לְמָמַת. וְקָרָא לְבָרִיָּה לְיוֹסֵף. וַאֲמַר
לִיָּה אִם כָּעַן אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינְךָ. שׁוּ כָּעַן יָדְךָ תַּחֲתוֹת יְרֵכִי. וְתַעֲבִיד
עִמִּי טִיבוֹ וְקִשׁוּט. לֹא כָּעַן תִּקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם: ל) וְשָׁכַבְתִּי עִם־

— כש"י —

שבעים: ויקרא לבנו ליוסף. למי שהיה יכולת בידו לעשות: שים נא ידך. והשבע: חסד ואמת. חסד שעושין עם המתים הוא חסד שלאמת. שאינו מצפה לתשלום גמול: אל נא תקברני במצרים. סופה להיות עפרה פנים ומרחשין תחת גופי ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחלות. ושלא יעשוני מצרים עבודה זרה: ל ושכבתי עם אבתי. וי"ו זו מחבר למעלה לתחלת

כח ויחי יעקב. למה פרשה זו סתומה, לפי שפיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו: כט ויקרבו ימי ישראל למוות. כל מי שנאמר בו קריבה למוות לא הגיע לימי אבותיו. [יצחק חי מאה ושמונים ויעקב מאה ארבעים ושבע. בדרך נאמר קריבה, אביו חי ארבע מאות שנים והוא חי

תפסיר רס"ג

אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַי מִמְצָרִים
 וּקְבֻרָתַי בְּקִבְרָתָם וַיֹּאמֶר
 אֲנֹכִי אֵעֲשֶׂה כְּדִבְרֶךָ:
 וַאֲשָׁכּוּב עִם אֲבֹהָי. וְתַטְלַנְנִי מִמְצָרִים.
 וְתִקְבְּרַנְנִי בְּקִבְרַתְהוֹן. וַאֲמַר אֲנִי
 אֵעֲבִיד כְּפִתְגָמְךָ: ^א וַיֹּאמֶר
 הַשְּׁבֶעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ
 וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל-רֹאשׁ

פאחמלני מן מצר. ואדפנני פי
 מקברתהם. קאל. אנא אצנע
 כמא קלת: לא) קאל אחלף
 לי. פחלף לה. וסגד אסראיל
 עלי טרף אלסריר שפרא:
 מח א) ולמא פאן בעד הד'ה
 אלאמור. קיל ליוסף. אן אבאד
 מריץ. פאכ'ד' אבניה מעה.
 מנשה ואפרים: ב) ת'ם אכ'בר
 יעקוב. וקיל לה. הודיא אבנד

הַמָּטָה: וַאֲמַר. קַיִּים לִי. וְקַיִּים לִיָּהּ. וּסְגִיד יִשְׂרָאֵל עַל רִישׁ עַרְסָא:
^ב וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי
 בָנָיו עִמּוֹ אֶת-מְנַשֶּׁה וְאֶת-אֶפְרַיִם: וַהֲוָה. בְּתֵר
 פִּתְגָמָיָהּ הָאֵלֶּיךָ. וַאֲמַר לְיוֹסֵף. הֲאֵ אָבוֹךְ מָרַע. וּדְבַר. יֵת תִּרְיִן בְּנוֹהֵי
 עִמִּיָּהּ. יֵת מְנַשֶּׁה וְיֵת אֶפְרַיִם: ^ג וַיִּגְדַּל לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה

טַבִּי בְּסִפְרֵי
 תִּימְן

רס"ד

למעלה מראשותיו שלחולצה. דבר אחר
 על ראש המטה, על שהיתה משתו
 שלמה שאין בה רשע, שהרי יוסף מלך הוא,
 ועוד שנשבה לבין הגוים, והרי הוא עומד
 בצדקו:

פ'ה 6 וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף. אֲחָד מִן הַמַּגִּידִים, וְהָרִי
 זֶה מִקְרָא קְצֵר. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים אֶפְרַיִם הִזֵּה רְגִיל
 לִפְנֵי יַעֲקֹב בְּתַלְמוּד, וּכְשֶׁחָלָה יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ
 גּוֹשֵׁן, הִלֵּךְ אֶפְרַיִם אֶצְל אָבִיו לְמִצְרַיִם וְהִגִּיד
 לוֹ: וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ. כְּדֵי שְׂיִבְרַכְכֶם
 יַעֲקֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ: ז' וַיִּגְדַּל. הַמַּגִּיד לְיַעֲקֹב, וְלֹא
 פָּרַשׁ מִי, וְהִרְבֵּה מִקְרָאוֹת קְצָרֵי לְשׁוֹן:

המקרא (פסוק כט) שים נא ידך תחת ירכי
 והשבע לי, ואני סופי לשכב עם אבותי,
 ואתה תשאני ממצרים. ואין לומר ושכבתי
 עם אבותי, השכיבני עם אבותי במערה,
 שהרי כתיב אחריו ונשאתני ממצרים
 וקברתני בקברתם. ועוד, מצינו בכמה
 מקומות לשון שכיבה עם אבותיו היא
 הגויעה, ולא הקבורה, כמו (מ"א ז')
 וישכב דוד עם אבותיו, ואחר כך ויקבר בעיר
 דוד: 6 וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. תעלא בעדניה
 סגיד ליה: על ראש המטה. הפך עצמו
 לצד השכינה, מפאן אמרו שהשכינה

תפסיר רס"ג

יוסף גאי אליך. פתקוי אסראיל. וגלס עלי אלסריר: (ג) פקאל יעקוב ליוסף. אעלם אן אלטאיק אלכאפי. תגלא לי פי לוז פי בלד כנעאן. פבארך פיא: (ד) וקאל לי. האנא מתמרך ומכתרך. ואגעל מנד גוק אכס. ואעטי הדא אלבלד. לנסלך בעדך חוז אלדהר: (ה) ואלאן. אבנאך אלמולודין לך פי בלד מצר. אלי אן אתי

בְּנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלַיךְ
וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל-
הַמִּטָּה: וַחַוֵּי לְיַעֲקֹב. וַאֲמַר. הֲאֵ.
בְּרַךְ יוֹסֵף אֶתִּי לְוֹתֵךְ. וְאֶתְקַרְף יִשְׂרָאֵל
וַיִּתִּיב עַל עַרְסָא: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל-יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נְרָאָה-
אֵלַי בְּלוֹז בְּאַרְץ כְּנַעַן
וַיְבָרֶךְ אֹתִי: וַאֲמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף.

אל שדי. אתגלי לי בלוז בארעא דכנען. וברוך יתי: ויאמר
אלי הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל
עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך
אחזת עולם: ואמר לי. האנא מפיש לך ומסגי לך. ואתננד
לכנשת שבטין. ואתין. ית ארעא הדא. לבנד בתרך אחסנת עלם:
ועתה שני-בניך הנולדים לך בארץ מצרים
עד-באי אליך מצרימה לי-הם אפרים

— כס"י —

לי על בנימין. קהל גוים הרי שנים
לבד מבנימין. ושוב לא נלד לי בן. לפדני
שעתיד אחד משבטי לחלק ועתה אותה
מתנה אני נותן לך: כ הנולדים לך, עד
באי אליך. לפני בואי אליך, בלומר
שנלדו משפרשת ממני עד שבאתי אצלך:
לי הם. בחשבון שאר בני הם לטול חלק
בארץ איש כנגדו:

ויתחזק ישראל. אמר אף על פי שהוא בני
מלך הוא ואחלוק לו כבוד. מכאן שחולקין
כבוד למלכות, וכן משה חלק כבוד למלכות
(שמות יא ח) וירדו כל עבדיך אלה אלי, וכן
אליהו (מ"א יח טו) וישנס מתניו וגי:
ד ונתתיך לקהל עמים. בשרני שעתידים
לצאת ממני עוד קהל ועמים ואף על פי
שאמר לי (לעיל לב יא) גוי וקהל גוים, גוי אמר

תפסיר רס"ג

וּמְנַשֶּׁה פְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן

יְהוּדָה לֵי: וּבְעֵן. תֵּרִין בְּנֵךְ דְּאִתְּלִידוּ

לְךָ בְּאַרְעָא דְּמַצְרַיִם. עַד מִיתָא לְוַתְךָ.

לְמַצְרַיִם דִּילִי אַנּוּן. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה.

פְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יְהוּדָה קְדָמִי:

וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר-הוֹלַדְתָּ

אֶחָיִהֶם לְךָ יְהוּדָה עַל שֵׁם

אֶחָיִהֶם יִקְרָאוּ בְּנַחֲלָתָם: וּבְנִין. דְּתוֹלִיד בְּתֵרִיהוֹן דִּילְךָ

יְהוּדָה. עַל שׁוֹם אֶחָיִהוֹן. יִתְקַרְוּן בְּאַחְסַנְתְּהוֹן: וְאֲנִי | בְּבֹאִי

מִפְּדוֹן מִתָּה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּדֶרֶךְ

בְּעוֹד כְּבֵרֶת-אֶרֶץ לְבֵא אֶפְרַתָּה וְאֶקְבְּרָה שֵׁם

בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לָחֶם: וְאֲנִי בְּמִיתָא מִפְּדוֹן.

— כש"י —

עלֵי גִשְׁמִים מְלֵהוֹלִיכָה וְלִקְבְּרָהּ בְּחֶבְרוֹן, עַת
הַגְרִיד הָיָה, שֶׁהָאֶרֶץ חֲלוּלָה וּמְנוֹקֶבֶת כְּכַבְּרָה:
וְאֶקְבְּרָהּ שֵׁם. וְלֹא הוֹלֶכֶתִיהָ אֶפְלוּ לְבֵית
לָחֶם לְהַכְנִיסָהּ לְאֶרֶץ, וְיִדְעֵתִי שִׁישׁ בְּלִבִּי
עָלַי [תִּרְעוּמָת]. אֲבָל דַּע לְךָ שֶׁעַל פִּי הַדְּבוּר
קְבֵרְתִיהָ שֵׁם שֶׁתִּהְיֶה לְעוֹרָה לְבָנֶיהָ כְּשִׁיגְלוּ
אוֹתָם נְבוֹזְרָאֲדוֹן, וְהָיוּ עוֹבְרִים דֶּרֶךְ שֵׁם, יִצְאֵת
רַחֵל עַל קְבֵרָהּ וּבּוֹכָה וּמִבְקֶשֶׁת עֲלֵיהֶם
רַחֲמִים, שְׁנֹאֲמַר (יִרְמִיָּה ל"א י"ד) קוֹל בְּרָמָה
נִשְׁמָע רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וּגְוִי, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיבָה (יִרְמִיָּה ל"א ט"ו) יֵשׁ שֹׁכֵר
לְפָעֲלָתָךְ נֶאֱמַר ה' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם.
וְאוֹנְקְלוֹס תִּרְגָּם כְּרוֹב אֶרְעָא, כְּדִי שְׁעוּר
חֲרִישֵׁת יוֹם [הָאֶרֶץ]. וְאוֹמַר אֲנִי שֶׁהָיָה לָחֶם
קֶצֶב שֶׁהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ כְּדִי מִחֲרָשָׁה אַחַת.

וּמוֹלַדְתְּךָ וּגְוִי. אִם תּוֹלִיד עוֹד לֹא יְהוּדָה
בְּמִנְיַן בְּנֵי אֵלָא בְּתוֹךְ שְׁבֻטֵי אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
יְהוּדָה נִכְלָלִים, וְלֹא יְהוּדָה לָחֶם שֵׁם בְּשִׁבְטֵים
לְעִנְיַן הַנַּחֲלָה, וְאִם עַל פִּי שְׁנֵתְחַלְקָה הָאֶרֶץ
לְמִנְיַן גְּלִגְלוֹתָם כְּדִכְתִּיב (צַמְדָּז כ"ו נ"ד) לְרַב
תִּרְבּוּ נַחֲלָתוֹ, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ נָטַל בְּשׂוּדָה חוּץ
מִן הַבְּכוֹרוֹת, מְכַל מְקוֹם לֹא נִקְרָאוּ שְׁבֻטֵים
אֵלָא אֵלּוּ [לְהַטִּיל גּוֹרֵל הָאֶרֶץ לְמִנְיַן שְׁמוֹת
הַשְּׁבֻטֵים, וְנִשְׂאִי לְכָל שְׁבֻט וְשְׁבֻט. וְדִגְלִים
לְזָה וּלְזָה]: וְאֲנִי בְּבֹאִי מִפְּדוֹן וּגְוִי. וְאִם עַל
פִּי שְׂאֵנִי מְטַרִיחַ עָלֶיךָ לְהוֹלִיכֵנִי לְהַקְבֵר
בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְלֹא כִּי עֲשִׂיתִי לְאִמָּךְ, שְׁהָרִי
סְמוּךְ לְבֵית לָחֶם מִתָּה: כְּבֵרֶת אֶרֶץ. מִדַּת
אֶרֶץ, וְהֵם אֶלְפִים אֲמָה כְּמִדַּת תְּחוּם שְׁבֵת,
כְּדִבְרֵי רַבִּי מֹשֶׁה הַדֶּרֶשֶׁן. וְלֹא תֹאמַר שֶׁעֲכָבוּ

שִׁמּוֹן הַמּוֹר (י) מִתָּה עָלַי. הַמְלָה מִתָּה מַלְעִיל וְהַעוֹלָם טוֹעִים. וְכֵן כָּתַב בַּח"ד בְּרֵאשִׁית ל' פס' א' שְׁכַתְּב: מִתָּה
אֲנִי לַחוּד מַלְרַע וְכ"כ הַגְר"י צוֹבִירֵי זצ"ל בְּמַסְרֵת מְדוּיִקֶת. וְאֲכַמ"ל.

תפסיר רס"ג

מִן אֱלֹמְסָאפָה אֱלִי דְכִיּוֹל אִפְרַת. פְּדִפְנַתְהָא תִּים פִּי טְרִיק אִפְרַת. הִי בֵּית לַחֵם וְלֹם יוֹלֵד לִי בְּעַד דְּיֵאלֵךְ שִׁיָּא: ח) פְּלִמָּא רְאִי אִסְרָאִיל בְּנֵי יוֹסֵף. קָאֵל מִן הוֹלָאִי: ט) קָאֵל לֵהּ יוֹסֵף. הִמָּא אֲבַנְיִי. אֱלֵדִי רְזַקְנִיהִמָּא אֱלֵלָה הִהֵנָּא. קָאֵל. קְדִמְהִמָּא אֱלִי תַתִּי אֲבִאֲרֵךְ פִּיהִמָּא: י) וְכֹאנְתָא עֵינָא אִסְרָאִיל קֹד תִּקְלָתָא מִן אֱלִשִׁיכְוִכְיָה. לֹם יִטַּק אֵן יִנְצִיר. פְּקִדְמִהִמָּא אֱלִיָּה. פְּקִבְלִהִמָּא וְעֵאנְקִהִמָּא: יא) קָאֵל אִסְרָאִיל לְיוֹסֵף. אֱלֵנְצִיר אֱלִי וְגִהֵךְ לֹם אָמַל (קִרִי: אֲאָמִיל). וְהוֹדִיא קֹד

מִיתַת עָלֵי רַחֵל. בְּאַרְעָא דְכַנְעַן בְּאֹרְחָא. בְּעוֹד כְּרֹב אַרְעָא לְמִיעַל לְאַפְרַת. וְקִבְרַתָּהּ תִּמְן בְּאֹרְחַ אִפְרַת. הִיא בֵּית לַחֵם: ה) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יֵת בְּנֵי יוֹסֵף. וַאֲמַר מִן אֱלִיִּן: ט) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן־לִי אֱלֹהִים בְּזֶה וַיֹּאמֶר קַח־סֶנֶא אֱלִי וְאַבְרָכֶם: וַאֲמַר יוֹסֵף לְאַבְוֵהִי. בְּנֵי אֲנֹן. דִּיֵּהֵב לִי יֵי

הָכָא. וַאֲמַר: קְרִיבְנוֹן כְּעַן לְוֹתִי וְאַבְרִיכְנוֹן: (שע) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כַּבְּדוּ מִזְקֵן לֹא יוֹכֵל לְרֹאוֹת וַיִּגַּשׁ אֲתָם אֱלִיו וַיִּשָּׁק לָהֶם וַיַּחֲבֹק לָהֶם: וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל יִקְרָא מְסִיבוֹ. לֹא יָכִיל לְמַחֲזִי. וְקָרִיב יִתְהוֹן לְוֹתֵיהֶּ. וְנִשְׁיַק לְהוֹן וְגַפְיָהּ לְהוֹן: ❀ טַלְמִיּוֹד בְּסַפְרֵי תִיטֹן ❀ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֵה פָנֶיךָ לֹא פָלַלְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי

רס"י

לְבָרְכָהּ: ט בְּזֶה. [הִרְאָה לֹן] שְׁטַר אַרוֹסִין וְשְׁטַר כְּתֻבָּה, וּבְקִשׁ יוֹסֵף רַחֲמִים עַל הַדְּבַר וְנָחָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ: וַיֹּאמֶר קַח־סֶנֶא אֱלִי וְאַבְרָכֶם. זֶהוּ שְׁאֲמַר הַכְּתוּב (כֹּשֶׁע יא ג) וְאַנְכִי תִרְגְּלִתִּי לְאַפְרָיִם קַח־סֶנֶא עַל זְרוּעֹתַי, תִּרְגְּלִתִּי רוּחִי בְּיַעֲקֹב בְּשִׁבִיל אֲפְרָיִם, עַד שֶׁלְקַחְתָּן עַל זְרוּעוֹתַי: יא לֹא פָלַלְתִּי. לֹא מְלֹאנִי לְבִי

קְרוֹאִיד"ס זַלְעִ"ז [מְלוֹא מְקַרְשֵׁה], כְּדִאֲמַרְנָן (זכא מִלִּיעַס קז ח) כְּרֹב וְתַנִּי, (יומא מג ז) כְּמִדָּה דְּמִסִּיק תַּעֲלָא מִבֵּי כְּרָבָא: ח וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף. בְּקִשׁ לְבָרְכֶם וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינְהָ מִמֶּנּוּ. לְפִי שְׁעֵתִיד זְרַבְעִם וְאַחָאָב לְצִאת מֵאֲפְרָיִם, וַיְהוּא וּבְנָיו מִמְנִשָּׁה: וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. מִהִיכָן יֵצְאוּ אֱלֹו שְׂאִינָן רְאוּיִין

תפסיד רס"ג

אוראני אללה איצ'א נסלך: (יב) ת'ם אכ'רגהמא יוסף מן ענד תגרה. וסג'ד עלי וגזה עלי אל'ארץ: (יג) ת'ם אכ'די כלאהמא ות'רך אפרים בימינה ען יסאר אסראיל ומנשה ביסארה ען ימין אסראיל. וק'דמהמא אליה: (יד) פ'מד אסראיל ימינה. וגעלהא עלי ראס אפרים והו' אל'אצ'ג'ר. ויסארה עלי ראס מנשה. אחכם י'דיה כ'ד'אך. עלי אן מנשה אל'בכ'ר: טו) וב'ארך פי

אלהים גם את זרעך: ואמר
 ישראל ליוסף. מחזי אפך לא סברית.
 והא אחזי יתי. יי אף ית בנך:
 ויוצא יוסף אתם מעם
 ברביו וישתחו לאפיו
 ארצה: ואפיק יוסף. יתהון מן
 קדמוהי. וסגיד על אפוהי על ארעא:
 ויקח יוסף את-שניהם
 את-אפרים בימינו משמאל
 ישראל ואת-מנשה

בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו: ודבר יוסף ית
 תרויהון. ית אפרים בימינה משמאלא דישראל. וית מנשה
 בשמאליה מימינא דישראל. וקריב לו'תיה: וישלח
 ישראל את-ימינו וישת על-ראש אפרים
 והוא העעיר ואת-שמאלו על-ראש מנשה
 שכל את-ידיו כי מנשה הבכור: ואושיט ישראל ית
 ימיניה. ושווי על רישא דאפרים והוא זעירא. וית שמאליה על רישא
 דמנשה. אחכימנון לידוהי. ארי מנשה בוכרא: ויברך את-

— כש"י —

לחשב מחשבה שאראה פניך עוד. פללתי לשון מחשבה, כמו (ישטיכ טז ג) הביאי עצה עשו פלילה: יב ויוצא יוסף אתם. לאחר ששקם הוציאם יוסף מעם ברביו כדי לישבם, זה לימין וזה לשמאל לסמוך ידיו עליהם ולברכם: וישתחו לאפיו. כשחזר לאחוריו מלפני אביו: יג את אפרים בימינו משמאל ישראל. הבא לקראת חברו ימינו כנגד שמאל חברו, וכיון שהוא הבכור מימין לברכה: יד שכל את ידיו. כתרגומו

תפסיר רס"ג

יוסף וקאל לה. אללה. אלדי.
סאר אבאי פי טאעתה
אברהים ויצחק. הו אללה
אלדי רעאני. מנדי פנת אלי
הדיא אליום: טז) במלך פכני
מן כל שר. הו יבארך פי הדין
אלג'לאמין. ויסמיאן באסמי.
ואסם אבאי אברהים ויצחק.
וינמון פתרה פי אלארץ:
יז) פלפא רא' יוסף. אן אביה
קד געל ידה אלימני אלי ראס
אפרים סא דיאלך ענדה.
פאסנדהא. לזילהא ען ראס
אפרים אלי ראס מנשה:

יוסף ויאמר האלהים אשר
התהלכו אבתי לפני
אברהם ויצחק האלהים
הרעה אתי מעודי עד-
היום הזה: וברוך ית יוסף ואמר. יי.
דפלו אבהתי קדמוהי אברהם ויצחק. יי
דין יתי. מדאיתני עד יומא הדין:
טז) המלאך הגאל אתי
מפל-רע יברך את-
הנערים ויקרא בהם שמי

ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ: מלאכא דפרק יתי מכל בישא. יברך ית עולימיא.
ויתקרי בהון שמי. ושום אבהתי אברהם ויצחק, וכנוני ימא יסגון בגו
בני אנשא על ארעא: פ' דברי עירי בספרי תימן פ' (שלישי) ד' וירא יוסף
בי-ישית אביו יד-ימינו על-ראש אפרים וירע
בעינו ויתמך יד-אביו להסיר אתה מעל
ראש-אפרים על-ראש מנשה: וחזא יוסף. ארי שוי

רס"י

אחכמונו, בהשכל ודכמה השכיל את ידיו
(לכף, ומדעת), כי יודע היה כי מנשה
הבכור, ואף על פי כן לא שח ימינו עליו:
טז) המלאך הגאל אתי. מלאך הרגיל
להשתלח אלי בצרתי, כענין שנאמר (בראשית

לא יא. יג) ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
יעקב וגו' אנכי האל בית אל: יברך את
הנערים. מנשה ואפרים: וידגו. כדגים הללו
שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם:
יז) ויתמך יד אביו. הרימה מעל ראש בנו

תפסיר רס"ג

יח) פקאל לה לים פדא יא אבאה. אן הדיא אלאכבר (נ"א: אלכבר). צ"ר ימינד עלי ראסה: יט) פאבי וקאל קד עלמת יא אבני. אן הדיא יכתיר איציא ותכון מנה אמה. ולכני אעלם. אן אכיאה אלאצגר יכתיר מנה. ויכון נסלה מל אלאמם שבהא: כ) פלמא בארד פיהם פי דיאלד אליום קאל. בד יתבארד בני אסראיל קאילין

אבוהי יד ימיניה. על רישא דאפרים ובאיש בעינוהי. וסעדה לידא דאבוהי. לאעדאה יתה. מעל רישא דאפרים לאנחותה על רישא דמנשה:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָבִיו לֵא-כֵן אָבִי כִי-זֶה הַבְּכֹר

שֵׁים יְמִינִךָ עַל-רֵאשׁוֹ: וַאֲמַר יוֹסֵף. לְאָבוּהִי לֹא כֵן אָבִא. אֲרִי דִין בּוֹכְרָא. שׁוֹ יְמִינְךָ עַל רִישִׁיָּה: וַיִּמָּאן אָבִיו וַיֹּאמֶר

יָדְעֵתִי בְנֵי יָדְעֵתִי גַם-הוּא יִהְיֶה-לְעַם וְגַם-

הוּא יִגְדַל וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטָן יִגְדַל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ

יִהְיֶה מְלֵא-הַגּוֹיִם: וְסָרִיב אָבוּהִי. וַאֲמַר יָדְעָנָא בְרִי יָדְעָנָא.

אף הוא יהי לעם ואף הוא יסגי. וברם. אחוהי זעירא יסגי מניה. ובנוהי

יהון שלטין בעממא: כ) ויברכם ביום ההוא לאמור

בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים

בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֶׁה וַיִּשֶׂם אֶת-אֶפְרַיִם לְפָנָי

מִנְשֶׁה: וּבְרִיכְנוּן. בְּיוֹמָא הַהוּא לְמִימְרָא. בְּךָ. יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָא.

— רס"י —

וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא הַגּוֹיִם. כָּל הָעוֹלָם יִתְמַלֵּא בְּצֵאת שְׁמֵעוֹ כְּשִׁיעֵמִיד חֲמָה בְּגִבְעוֹן וְיָרַח בְּעַמְק אֵילוֹן: כ) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. הַבֵּא לְבָרַךְ אֶת בְּנָיו. יִבְרַכְם בְּבִרְכַתְם וַיֹּאמֶר אִישׁ לְבָנוּ יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֶׁה: וַיִּשֶׂם אֶת אֶפְרַיִם. בְּבִרְכַתּוֹ לְפָנָי מִנְשֶׁה. לְהַקְדִּימוֹ

ותמכה בידו: יט ידעתי בני ידעתי. שהוא הבכור: גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל. שעתידי גדעון לצאת ממנו שהקדוש ברוך הוא עושה נס על ידו: ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. שעתידי יהושע לצאת ממנו שינהיל את הארץ וילמד תורה לישראל:

שמן המור (כ) לא-כן. יש להפריד מעט בין התיבות דלא לישתמע לכן.

תפסיר רס"ג

בְּעֵץ לְבַעֲזָן. יַצְיִירְךָ אֱלֹהָהּ.
מֵתִיל אַפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה. פְּקֻדִים
אַפְרַיִם עָלַי מְנַשֶּׁה: כֹּא) פְּקֻאֵל
אַסְרָאֵיל לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מֵאִית.
וְיִזְכּוֹן אֱלֹהָהּ מַעֲכָם. וְיִרְדְּכֶם.
אֱלֹהֵי בְלַד אַבְרָאָם: כֹּב) וְאֲנָא
קֻד אַעֲשִׂיתְךָ. חֲצֵה זְאִידָא עָלַי
אַכְזִיתְךָ. אֱלֹדֵי אַכְדִּיתְהָ מִן יַד
אַלְאָמֻרִיִן. בְּסִפִּי וְקוֹסִי:
מט א) תִּים דְּעָא יַעֲקֹב בְּבִנְיָה.
וְקֻאֵל אַגְתַּמְעוּ חֲתִי אַכְבְּרָכֶם.
מֵא יוֹאֲפִיכֶם פִּי אַכִּיר אֱלֹאֲיָאם:

יְשׁוּיִנְךָ יי. בְּאֶפְרַיִם וּבְמְנַשֶּׁה. וְשׁוּי יֵת
אַפְרַיִם קָדָם מְנַשֶּׁה: כֹּא וַיֹּאמֶר
יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הִנֵּה
אֲנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים
עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל-
אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל
לְיוֹסֵף. הָאֲנָא מָאִית. וַיְהִי מִימְרָא דִּי
בְּסַעֲדִכּוֹן. וַיְתִיב יְתִכּוֹן. לְאַרְעֵ אֲבֹהֵתְכּוֹן:
כב וַאֲנִי נֹתַתִּי לְךָ שְׂכָם אֶחָד

עַל-אֶחָד אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרְבִי
וּבְקִשְׁתִּי: וְאֲנָא. יְהִיבִית לְךָ. חוֹלֵק חַד יְתִיר עַל אֶחָד. דְּנִסִּיבִית

מִיָּדָא דְאַמֻּרָאָה. בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי: פ
מט וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל-בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאֲסֹפוּ
וְאֶגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר-יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית

כס"י

שְׁנֵי חֲלָקִים, וְשְׂכָם לְשׁוֹן חֲלָק הוּא, וְהֶרְבֵּה
יֵשׁ לוֹ דוּמִים בְּמִקְרָא (מַכְלִיס כֹּא יג) פִּי
תְּשִׁיתְמוּ שְׂכָם, תְּשִׁית שׁוֹנְאֵי לְפָנֵי לְחֲלָקִים,
(סס ס) אֶחְלָקָה שְׂכָם, (כּוּשֵׁט ו ט) דְרָךְ יְרַצְחוּ
שְׂכָמָה, אִישׁ חֲלָקוֹ, (פְּנִיכ ג ט) לְעַבְדוּ שְׂכָם
אֶחָד: אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי. מִיַּד עֲשׂוּ
שְׁעֵשָׁה מַעֲשָׂה אַמֻּרִי. דְּבַר אַחַר שְׁהִיָּה צַד
אֲבִיו בְּאֲמֹרֵי פִיו: בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. הִיא
חֲכָמְתוֹ וְתַפְלָתוֹ:

מט וַאֲגִידָה לָכֶם. בְּקֶשׁ לְגִלּוֹת אֵת הַקֶּץ
וְנִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ וְהִתְחִיל אֹמֵר דְּבָרִים

בְּדִגְלִים וּבְחֻנְפֵת הַנְּשִׂאִים: כב וַאֲנִי נֹתַתִּי
לְךָ. לְפִי שְׂאֵתָה טוֹרַח לְהִתְעַסֵּק בְּקִבּוּרְתִּי,
וְגַם אֲנִי נֹתַתִּי לְךָ נַחֲלָה שְׂתַקְבֵּר בָּהּ, וְאִי זו,
זו שְׂכָם, שְׁנֹאֲמֵר (יִכּוּשֵׁט כד ג) וְאֵת עֲצָמוֹת
יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלֹוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ
בְּשְׂכָם: שְׂכָם אֶחָד עַל אֶחָד. שְׂכָם מִמֶּשׁ,
הִיא תְּהִיָּה לְךָ חֲלָק אֶחָד יְתִרָה עַל אֶחָד:
בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי. בְּשִׁהְרָגוֹ שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֵת
אֲנָשֵׁי שְׂכָם נִתְכַּנְּסוּ כָּל סְבִיבוֹתֵיהֶם לְהַזְדַּוֵּג
לָהֶם וְחָגַר יַעֲקֹב כְּלֵי מִלְחָמָה כְּנִגְדָן. דְּבַר
אַחַר שְׂכָם אֶחָד הִיא הַבְּכוּרָה שְׁיִטְלוּ בְּנֵי

תפסיד רס"ג

ב) אגתמעו ואסמעו ד'אלך יא בני יעקוב. ואקבלו מן אסראיל אביכם: ג) יא ראובן אנת בכרי. וקוותי ואוול גילי. מפציל פי אלשרף ומפציל פי אלעז: ד) ואלאן בנהלה מן מא לא תפציל. אד' צעדת אלי מצגע אביד. חניד' ממת תבד'לת פראשי תכלין: ה) שמעון ולוי

הַיָּמִים: וקרא יעקב לבנוהי. ואמר. אתפנשו ואחוי לכון. ית. דיערע יתכון בסוף יומיא: **הַקִּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם:** אתפנשו ושמעו בני יעקב. וקבילו אלפן מן ישראל אבוכון: **רְאוּבֵן בְּכָרִי**

אֶתָּה כַּחַי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יִתֵּר שְׂאֵת וְיִתֵּר עֹז: ראובן בוכרי את. חילי וריש תוקפי. לך הוה חזי למסב תלתא חולקין, בכירותא פהונתא ומלכותא: **פָּחַז בַּמִּים אֶל-תוֹתֵר כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת יְצוּעֵי עֲלָה:** (אין מתרגמין פסוק זה בציבור: על דאזלת לקביל אפך הא כמיא. ברם לא אהניתא חולק יתיר לא תסב. ארי סליקתא בית משבבי אבוך. בכין אחילתא לשויי ברי סליקתא: **פ** **שְׁמַעוֹן וְלוֹי**

רס"ד

תרכה לטל כל היתרות הללו שהיו ראיות לה. ומדו הפחו אשר פחות. **כִּי עָלִית מִשְׁבְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלְלַת.** אותו שעלה על יצועי שם שכינה שהיה דרכה להיות עולה על יצועי: **פָּחַז.** שם דבר הוא לפיכך טעמו למעלה וכלו נקוד פת"ח, ואלו היה לשון עבר היה נקוד חציו קמ"ץ וחציו פת"ח וטעמו למטה: **יְצוּעֵי.** לשון משבב על שם שמציעים אותו על ידי לבדין וסדינין, והרבה דומים לו (מכלים קלז ג) אם אעלה על ערש

אחרים: ג **וְרֵאשִׁית אוֹנִי.** היא טפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימיו: **אוֹנִי.** בוחי, כמו (כושט יז ט) מצאתי און לי, (ישעיכ מ כו) מרוב אונים, (שס כט) ולאין אונים: **יִתֵּר שְׂאֵת.** ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהנה, לשון נשיאות כפים: **וְיִתֵּר עֹז.** במלכות, כמו (ט"ו ז' ט) ויתן עז למלכו. ומי גרם להפסיד כל אלה: ד **פָּחַז בַּמִּים.** הפחו והבהלה אשר מהרת להראות בעסק, כמים הללו הממהרים למרוצתם, לכך **אל תותר.** אל

זולק הדקדוק: **וְשִׁמְעוּ אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם.** ברוב התיגאן תיבת ושמעו במארכה ותיבת ישראל בטפחא:

תפסיר רס"ג

אכז"ן. פי אלא את אלצ'לם
פרצ'תהמא: ו) פי עצפתהם לם
תדכיל נפסי ופי תגוקהם לם
תגתמע ד'אתי. לאן
בג'צ'בהמא קתלו אמה.
וברצ'אהם קלעו סורהא:

אֲחִים כְּלִי חֶמֶס

מִכְרַתֵּיהֶם: שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִיו;

גוּבְרִין גְּבָרִין בְּאֶרֶע תּוֹתְבוֹתְהוֹן עֲבָדוּ

גְּבוּרָא: **בְּסֹדֶם אֶל-תְּבֵא**

נַפְשֵׁי בְּקֶהְלֶם אֶל-תַּחַד

כְּבֹדִי כִּי בְּאִפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַעְנָם עֲקָרוּ-

שׁוּר: בְּרִזְהוֹן לֹא הָיָה נַפְשֵׁי. בְּאֵת כְּנֹוֹשִׁיהוֹן לַמֶּהַךְ לֹא נַחְתִּית מִן

יְקָרִי. אָרִי בְּרוּגְזָהוֹן קָטְלוּ קָטוֹל. וּבְרַעוּתְהוֹן תָּרַעוּ שׁוּר סְנָאָה:

— כ"ט —

לשמעוני, ולא כתב בן יעקב: **בְּקֶהְלֶם**.
כְּשִׁיקְהִיל קָרַח שְׁהוּא מִשְׁבֹּטוֹ שְׁלֹוֹי אֶת כָּל
הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן: **אֶל תַּחַד כְּבֹדִי**.
שָׁם, אֵל יִתְיַחַד עִמָּהֶם שְׁמִי, שְׁנֹאמֶר (כַּמְדַּזְר
טו 6) קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֶהֶת בֶּן לֹוִי, וְלֹא
נֹאמֶר בֶּן יַעֲקֹב אֲבֵל בְּדַבְרֵי הַיָּמִים כְּשִׁנְתִּיחֶסוּ
בְּנֵי קָרַח עַל הַדּוֹכָן, נֹאמֶר (דכ"ו ו 13) בֶּן קָרַח
בֶּן יִצְחָר בֶּן קֶהֶת בֶּן לֹוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל:
אֶל תַּחַד כְּבֹדִי. כְּבוֹד לְשׁוֹן זָכַר הוּא, וְעַל
כְּרִיחַ אֶתְהָ צְרִיחַ לְפָרֶשׁ כְּמַדְבֵּר אֵל הַכְּבוֹד
וְאוֹמֵר אֶתְהָ כְּבוֹדִי אֵל תִּתְיַחַד עִמָּם, כְּמוֹ
(ישעי' יד 6) לֹא תַחַד אֶתְם בְּקַבּוּרָה:
כִּי בְּאִפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ. אֵלוֹ חֲמוּר וְאַנְשֵׁי
שָׁכֶם, וְאִינָם חֲשׁוּבִין כְּלָם אֵלֹא כְּאִישׁ אֶחָד
וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּגִדְעוֹן (שופטים ו טז) וְהַכִּיתָ אֶת
מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד, וְכֵן בְּמִצְרַיִם (שמות טו 6)
סוּס וְרוֹכְבּוֹ רָמָה בָּיָם, זֶהוּ מִדְרָשׁוֹ, וּפְשׁוּטוֹ
אֲנָשִׁים הַרְבֵּה קוֹרָא אִישׁ, כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ,
בְּאִפְסֵי הָרְגוּ כָּל אִישׁ שְׁכַעְסוֹ עֲלָיו, וְכֵן (יחזקאל
יט ג) וַיִּלְמַד לְטָרַף טָרַף אָדָם אֲכָל: **וּבְרַעְנָם**
עֲקָרוּ שׁוּר. רָצוּ לְעַקֵּר אֶת יוֹסֵף שְׁנִקְרָא
שׁוּר, שְׁנֹאמֶר (דברים לג יז) כְּבוֹד שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ.
עֲקָרוּ אִישִׁיכוֹטוֹי"כ צלע"ז [לְכָרוֹת גִּידֵי הַשּׁוֹק].

יצועי, (תהלים סג ז) אִם זָכַרְתִּיךָ עַל יְצוּעַי:
כ **שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִים**. בְּעֵצָה אַחַת עַל שָׁכֶם
וְעַל יוֹסֵף. (לעיל לו יט 6) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו
וְעַתָּה לָכוּ וְנַהַרְגֵהוּ, מִי הֵם, אִם תֹּאמְרוּ רְאוּבֵן
אוֹ יְהוּדָה, הֲרִי לֹא הִסְפִּימוּ בְּהַרְיָגְתּוֹ, אִם
תֹּאמְרוּ בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת, הֲרִי לֹא הִיָּתָה שְׁנֹאֲתָן
שְׁלֹמֹה, שְׁנֹאמֶר (סס 3) וְהוּא נֵעַר אֶת בְּנֵי
בְּלֵהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה וְגוֹ, יִשְׁשַׁכֵּר וְזַבּוּלָן לֹא
הָיוּ מַדְבְּרִים בְּפָנָי אֲחִיהֶם הַגְּדוֹלִים מֵהֶם, עַל
כְּרִיחַ שְׁמֵעוֹן וְלוֹי הֵם, שְׁקָרָאם אֲבִיהֶם אֲחִים:
כְּלִי חֶמֶס. אֲמָנוּת זוֹ שְׁלֹרְצִיחָה, חֶמֶס הוּא
בִּידֵיהֶם, מְבַרְכֵת עֲשׂוֹ הִיא, זוֹ אֲמָנוּת שְׁלוֹ
הִיא, וְאֶתְם חֶמְסָתֶם אוֹתָהּ הִמְנוּ:
מִכְרַתֵּיהֶם. לְשׁוֹן כְּלִי זֵיךְ, חֲסִיף בְּלִשׁוֹן יוֹנִי
מִכִּי"ר, דְּבַר אַחַר מִכְרַתֵּיהֶם. בְּאֶרֶץ מְגוֹרָתָם
נִהְגוּ עַצְמָן בְּכִלֵי חֶמֶס, כְּמוֹ (יחזקאל טו ג)
מִכְרַתֵּיךָ וּמְלֻדֹתֶיךָ, וְזֶה תִּרְגוּם שְׁלֹ-אוּנְקָלוֹס:
ו **בְּסֹדֶם אֶל תְּבֵא נַפְשֵׁי**. זֶה מַעֲשֵׂה זְמָרִי,
כְּשִׁנְתִּיחֶסוֹ שְׁבֹטוֹ שְׁלִשְׁמֵעוֹן לְהַבִּיא אֶת
הַמִּדְיָנִית לְפָנָי מִשָּׁה, וְאָמְרוּ לוֹ זֶה אֲסוּרָה אוֹ
מִתְרָת, אִם תֹּאמְרוּ אֲסוּרָה, בַּת יִתְרוֹ מִי
הַתִּירָה לָךְ, אֵל יִזְכֹּר שְׁמִי בְּדַבְרִי, שְׁנֹאמֶר
(כַּמְדַּזְר כח יז) זְמָרִי בֶּן סְלוּא נָשִׂיא בֵּית אָב

תפסיר רס"ג

אָרֹר אָפֶס כִּי עֹז
 וְעִבְרַתֶם כִּי קִשְׁתָּה
 אַחֲלֶקֶם בְּיַעֲקֹב וְאַפְיָעִם
 בְּיִשְׂרָאֵל: לֵיט רוּגְזֵהוּן אַרִי תִקְרִי.
 וְחִימַתְהוּן אַרִי קִשְׂיָא. אַפְלַגְנוּן בְּיַעֲקֹב.
 וְאַבְדְּרִנוּן בְּיִשְׂרָאֵל: פּ הַ יְהוּדָה
 אֶתְהָ יוֹדוּךָ אַחִיךָ יִדְךָ
 בְּעֶרְףְּ אִיבִיךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ

(ז) פְּמִדִּמוּם גִּצְיָבְהֵמָא מָא אַעֲזָה. וְחִמִּיתְהֵמָא מָא אַצְעֵבְהָא. אַקְסִמְהֵמָא פִי אַל יַעֲקֹב. וְאַבְדְּדֵהֵמָא פִי אַל אַסְרָאִיל: (ח) וְאַנְתָּ יֵא יְהוּדָה יִסְיִדוּנְךָ אַכּוּתְךָ. וְיִדְיִךְ פִי קִפָּא אַעֲדֵאֲיִךְ. וְיִכְיַעַע לְךָ בְּנֵי אִבִּיךָ: (ט) תִּכּוּן יֵא יְהוּדָה כְּשִׁבְלֵ אַסְדָּה. לְאַנְךָ כְּלַצַּת אַבְנֵי מִן אַלְקַתְלָה. אַלְדֵּי אַדִּיא גְתֵיא וְרַבְיָי. כְּאַסְדָּה אֹו לְבֹו מִן דִּיא יְתִירָה:

בְּנֵי אֲבִיךָ: יְהוּדָה. אֶת אֹודִיתָא וְלֹא בְּהִיתְתָּא בְּךָ יוֹדוּן אַתְךָ.
 יִדְךָ תִתְקַרְף עַל בְּעֵלֵי דְבְבְךָ יִתְבְּרוּן סְנֵאֲד. יְהוּן מַחֲזִירֵי קְדָל קְדָמְךָ.
 יְהוּן מִקְדָּמִין לְמִשְׁאַל בְּשִׁלְמֵךְ בְּנֵי אֲבִיךָ: ט גֹּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה
 מִטְרָף בְּנֵי עֲלִית כְּרַע רַבִּין כְּאַרְיָה וְכִלְבִּיא

— כ"י —

שְׁנַאֲמַר (ש"ג כג מ) וְאַוִּיבֵי תַתְּהָ לִי עֶרְףְּ: בְּנֵי אֲבִיךָ. עַל שֵׁם שְׁהִיוּ מִנְּשִׁים הִרְבָּה לֹא אָמַר בְּנֵי אִמְךָ, כְּדִרְךָ שְׁאַמַּר יַצְחָק (לעיל כז כט): ט גֹּוֹר אַרְיָה. עַל דְּוֹד נִתְנַבָּא בְּתַחֲלָה גֹוֹר (שְׁמוּאֵל ז' כ ז) בְּהִיּוֹת שְׁאוּל מֶלֶךְ עֲלִינוּ אֶתְהָ הִיִּית הַמּוֹצִיא וְהַמְּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלִבְסוּף אַרְיָה כְּשִׁהֲמִלִּיכִיהוּ עֲלֵיהֶם, וְהוּוּ שְׁתַּרְגָּם אֹוּגְלֹוס שְׁלִטוֹן יְהֵא בְּשִׁרְיָא, בְּתַחֲלָתוֹ: מִטְרָף. מִמַּה שְׁחֻשְׁדִּיתִךָ (לעיל לז לג) בְּטְרָף טְרָף יוֹסֵף חָיָה רְעָה אַכְלָתְהוּ, וְהוּוּ יְהוּדָה שְׁנַמְשַׁל לְאַרְיָה: בְּנֵי עֲלִיתָ. סִלְקַת אֶת עֲצָמָךְ, וְאַמְרַת (שס כו) מַה בְּצַע וְגוֹי. וְכֵן מִהֲרִיגַת תִּמְרָה שְׁהוּדָה (לעיל לח כו) צְדָקָה מִמְּנֵי, לְפִיכָךְ כְּרַע רַבִּין וְגוֹי בִּימֵי שְׁלֹמֹה (מ"א כ ט) אִישׁ תַּחַת גְּפְנוֹ וְגוֹי:

לְשׁוֹן (יְבוֹשֶׁע י"א ו) אֶת סוֹסִיָּהֶם תַּעֲקֹר: ז אָרֹר אָפֶס כִּי עֹז. אֶפְלוּ בְּשַׁעַת תּוֹכְחָה לֹא קָלַל אֲלֵא אָפֶס, וְהוּוּ שְׁאַמַּר בְּלַעַם (צמדזכ כג ט) מַה אַקּוּב לֹא קִבָּה אַל: אַחֲלֶקֶם בְּיַעֲקֹב. אַפְרִידִם זֶה מִזֶּה שְׁלֵא יְהֵא לֹוי בְּמִנְיָן הַשְּׁבִטִים, וְהֵרִי הֵם חֲלוּקִים. דְּבַר אַחַר אֵין לְךָ עֲנִיִים וְסוֹפְרִים וּמְלַמְדֵי תִינוּקוֹת אֲלֵא מִשְׁמַעוֹן, כְּדִי שִׁהִיוּ נְבוּצִים, וְשִׁבְטוֹ שְׁלֵ-לֹוי עֲשָׂאוּ מַחֲזֹר עַל הַגְּרָנוֹת לְתַרּוּמוֹת וְלִמְעַשְׂרוֹת, נִתָּן לוֹ תַפּוּצְתוֹ דְּרָף כְּבוֹד: ח יְהוּדָה אֶתְהָ יוֹדוּךָ אַחִיךָ. לְפִי שְׁהוּכִיחַ אֶת הָרֵאשׁוּנִים בְּקִנְטוּרִים הַתַּחֲלִיל יְהוּדָה לְסוּג לְאַחֲזִרְיוֹ (שְׁלֵא יוֹכִיחוּנוּ עַל מַעֲשֵׂה תִמְרָה) וְקִרְאוּ יַעֲקֹב בְּדְבָרֵי רְצוּי יְהוּדָה לֹא אֶתְהָ כְּמוֹתֶם: יִדְךָ בְּעֶרְףְּ אִיבִיךָ. בִּימֵי דְוֹד,

תפסיר רס"ג

(י) לא יזול קצ'יב אלמלך מן יהודה, ואלר'אסס מן תחת אמרה. אלי' אן יגי אלדי' הו' לה. ואליה תגתמע אלשעוב: (יא) ראבטא ללגפן גחאשה. וללסריק בני אתאנה. ג'אסלא

מי יקימנו: שלטון יהי בשירויה ובסופא יתרבא מלכא מדבית יהודה. ארי מדין קטלא ברי נפשך סליקתא. ינוח ישרי בתקוף באריא. וכליתא ולית מלכו דתזעזעניה: **לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין**

רגליו עד פי יבא שילה ולו יקהת עמים: לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה. וספרא מבני בנוהי עד עלמא. עד דייתי משיחא דדיליה היא מלכותא. וליה ישתמעון עממ'א: **אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ובדם ענבים סותה:** יסחר ישראל

— כש"י —

דנהרדעא, ויכול היה לומר קהית עמים: יא **אסרי לגפן עירה**. נתנבא על ארץ יהודה שתהא מושכת זין כמעין, איש יהודה יאסר לגפן עיר אחד ויטעננו מגפן אחת, ומשורק אחד בן אתון אחד: **שרקה**. ומורה ארבה, קוייד"ס זלע"ז [ערס]: **כבס ביין**. כל זה לשון רבוי זין: **סותה**. לשון מין בגד הוא, ואין לו דמיון במקרא: **אסרי**. כמו אוסר, דוגמתו (תכליס קיג ז) מקימי מעפר דל (סס קג ו) היושבי בשמים, וכן בני אתנו כעגזן זה, ואונקלוס תרגם במלך המשיח. גפן הם ישראל, עירה זו ירושלים. שורקה אלו ישראל (ירמיה ז כא) ואנכי נטעתיה שורק: **בני אתונו**. יבנון היכליה, לשון שער האיתון בספר יחזקאל (מ טו). ועוד תרגמו בפנים אחרים גפן אלו צדיקים. בני אתונו עבדי אורייתא באלפן, על שם (שופטים ה י) רוכבי אתונות צהורות. **כבס ביין**. יתא ארגון טב

י לא יסור שבט מיהודה. מדוד ואלף, אלו ראשי גליות שבבבל שרודים את העם בשבט שממנים על פי המלכות: ומחקה **מבין רגליו**. תלמידים, אלו נשיאי ארץ ישראל: **עד פי יבא שילה**. מלך המשיח שהמלוכה שלו, וכן תרגם אונקלוס. ומדרש אנדה שילו, שי לו, שנאמר (תכליס טו יז) יובילו שי למורא: ולו יקהת עמים. אסיפת עמים, שהיו"ד עיקר היא ביסוד, כמו (יחזקאל כח י) ופעתך, ופעמים שנופלת ממנו, וכמה אותיות משמשות בלשון זה והם נקראים עיקר נופל, כגון נו"ן של-נוגף ושל-נושף ואל"ף (חייז יג י) שבאחותי באזניכם, (יחזקאל כח כ) ושבאבחת חרב (מ"ז ד ז) ואסוף שמן. אף זה יקהת עמים, אסיפת עמים, שנאמר (ישעיהו יא י) אליו גוים ידרשו, ודומה לו (משלי ל י) עין תלעג לאב ותבו ליקהת אם, לקבוץ קמטים שבפנים מפני זקנתה, ובתלמוד (יבמות קו ז) דיתבי ומקדו אקתתא בשוקי

תפסיר רס"ג

באלכ'מר לבאסה. ובדם
אלענב כסותה: יב) מזור (בכ"י:
מזור) אלעינין אפתר מן
אלכ'מר ואביץ' אלאסנאן
אפתר מן אללבן: יג) וזבולון
עלי סאהל אלבחר יסכן. ופי
סאהלה ספן. וטרף תכ'מה אלי
צידא: יד) ויששכר כגסם
מנפרד. ראביץ' בין אלצפין:

לקרתיה, עמא יבנון היכליה. יהון
צדיקיא סחור סחור ליה, ועבדי אוריתא
באולפן עמיה. יהי ארגון טב לבושיה.
וכסותיה מילא מילא צבע זהורי
וצבענין: **יב חכלילי עינים מיין
ולבן-שנים מחלב:** יסמקון
טורהי בכרמוהי, יטופון נעוזהי בחמר.
יחורן בקעתיה בעבור ובעדרי עניה: **פ
זבולן לחוף ימים ישכן
והוא לחוף אנית וירכתו על-צידן:** זבולון. על ספר
יממא ישרי. והוא יכביש מחוזין בספינן. וטוב ימא ייכול. ותחומיה
יהי מטי עד צידון: **פ יד יששכר חמר גרם רבץ בין
המשפתים:** יששכר עתיר בנכסין. אחסנתיה בין תחומיא:

— כ"י —

שנים לשון (ש"ס יד ז) שני הסלעים: יג זבולון
לחוף ימים. על חוף ימים תהיה ארצו. חוף
כתרגומו ספר, מר"ס זלט"ז [זבולן] והוא יהיה
מצוי תדיר על חוף אגניות, במקום הנמל,
שאגיות מביאות שם פרקמטיא, שהיה זבולן
עוסק בפרקמטיא, וממציא מזון לשבט
יששכר והם עוסקים בתורה, הוא שאמר
משה (דברים לג יח) שמח זבולן בצאתך
ויששכר באהלך, זבולן יוצא בפרקמטיא
ויששכר עוסק בתורה באהלים: **וירכתו על
צידן.** סוף גבולו יהיה סמוך לצידון. ירכתו,
סוף, כמו (שמות כו כג) ולירכתי המשכן:
יד **יששכר חמור גרם.** חמור בעל עצמות,
סובל עול תורה בחמור חזק שמטעינין אותו
משאוי כבד: **רבץ בין המשפתים.** בחמור
המהלך ביום ובלילה ואין לו לינה בבית

לבושהי, דומה לזין, וצבעונין הוא לשון
סותה שהאשה לובשתן ומסיתה בהן את
הזכר לתן עיניו בה, ואף רבותינו פרשו
בתלמוד לשון הסתת שכרות במסכת
כתבות (דף ק"ט ז) ועל הזין, שמא תאמר אינו
מורה, תלמוד לומר סותה: יז **חכלילי.** לשון
אדם כתרגומו וכן (משלי כג כט) למי חכלילות
עינים, שכן דרך שותי זין עיניהם מאדימין:
מחלב. מרוב חלב [שיהא בארצו מרעה
טוב לעדרי צאן, וכן פרוש המקרא אדם
עינים והא מרוב זין, ולבן שנים והא מרוב
חלב]. ולפי תרגומו עינים לשון הרים, שמשם
צופים למרחוק, ועוד תרגמו בפנים אחרות
לשון מעינות וקלוח היקבים. נעוזהי, יקבים
שלו, ולשון ארמי הוא במסכת עבודה זרה
(דף טז ז) נעוא ארתחו. יחורן בקעתיה, תרגם

תפסיר רס"ג

(טו) ת'ם יר'י אלאחזה מא
אגודהא. ואלארץ' מא
אנעמהא. פימ'ד ענקה ללנקל.
ויציר פאלד'מה כאדמא: טז)
ודן יחכם לקומה. כגמלה' סבט
מן בני אסראיל: יז) ויפון דן
כאלתעבאן עלי' אלטריק.
וכאלמטרון עלי' אלסכה.

**טו וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת־
הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שְׁכֵמוֹ
לְסָבֵל וַיְהִי לְמַסַּע עֲבָד:
וַחֲזָא חוּלְקָא אַרִי טַב. וְיַת אַרְעָא אַרִי
מַעֲבָדָא פִּירִין. וַיִּכְבִּישׁ מְחוּזֵי עַמְמֵיָא
וַיִּשְׁיִצֵי יַת דִּירֵיהוֹן. וְדִישְׁתְּאָרוֹן בְּהוֹן יְהוֹן
לִיה פְּלַחִין וּמַסְקֵי מַסִּין: ס**

**טז דָּן יָדִין עֲמוֹ כְּאֶחָד שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל: מְדָבִית דָּן
יַת־בַּחַר וַיְקוּם גּוֹבְרָא. בְּיוֹמוֹהִי יַת־פְּרִיק עַמִּיהָ. וּבְשָׁנוּהִי יְנוּחוֹן כְּחָדָא
שְׁבֵטֵיָא דִישְׂרָאֵל: יז יְהִי־דָן נַחֲשׁ עַל־יְדָרְךָ שְׁפִיפֹן
עַל־יְאֲרַח הַנְּשִׁךְ עֵקְבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲוֹר:
יְהִי גְבַרָא דִיתִבַּחַר וַיְקוּם מְדָבִית דָּן. אִימְתִּיהָ תַתְרַמִּי עַל עַמְמֵיָא,**

— כס"י —

טו דן ידן עמו. ינקם נקמת עמו מפלשתים,
כמו (דברים לז לו) כי דין ה' עמו: כאחד
שבטי ישראל. כל ישראל יהיו כאחד עמו
ואת כלם דין, ועל שמשון נבא נבואה זו.
ועוד יש לפרש כאחד שבטי ישראל כמיוחד
שבשבטים הוא דוד שבא מיהודה: יי שפיפן.
הוא נחש. ואומר אני שקרוי בן על שם
שהוא נושף, כמו (בראשית ג טו) ואתה תושפנו
עקב: הנשך עקבי סוס. כך דרכו שלנחש,
ודמהו לנחש הנושף עקבי סוס, ונפול רכבו
אחור שלא נגע בו. ודוגמתו מציינו בשמשון
(שופטים טז כט) וילפת שמשון את שני עמודי
התוף וגוי ושעל הגג מתו. ואונקלוס תרגם
כחיוי חורמן, שם מין נחש, שאין רפואה
לנשיכתו, והוא צפועוני, וקרוי חורמן על שם
שעושה הכל חרם. וכפתנא, כמו פתן. יכמון,

וכשהוא רוצה לנוח רובץ לו בין התחומין
בתחומי העירות שמולך שם פרקמטיא:
טו וירא מנוחה כי טוב. ראה לחלקו ארץ
מבורכת וטובה להוציא פירות: ויט שכמו
לסבל. עול תורה: ויהי. לכל אחיו ישראל:
למס עבד. לפסוק להם הוראות שלתורה
וסדר עבדו, שנאמר (דכ"א יז לג) ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה
ישראל ראשיהם מאתים, מאתים ראשי
סנהדראות העמיד, וכל אחיהם על פיהם:
ויט שכמו. השפיל שכמו כמו (שמואל ב' כז י)
ויט שמים (תהלים עח א) הטו אננכם. ואונקלוס
תרגמו בפנים אחרים ויט שכמו לסבל
מלקמות ולכבוש מחוזות שהם יושבים על
הספר, ויהי האויב כבוש תחתיו למס עבד:

וזלק הרקדוק: יי הנשך עקבי סוס. דגש הקו"ף לתפארת מפני השוא (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

אללאסע עקב אלפרס ויקע
ראכבה אלי ורא: יח) יקול
רגות ג'ותך יא רב: יט) וגד אי
כרדוס תכרדס עליה. והו יגד
אעקאבה: כ) ואשר טעאמה
סמין. והו יעטי מלאד' אלמלוד:

ומחתייה תתקף בפלשתאי. כחוי חורמן
ישרי על אורחא, וכפתנא יכמון על
שבילא. יקטיל גברי משרית
פלשתאי פרשין עם רגלאין. יעקר סוסון
ודתבין. וימגר רכביהון לאחרא:
לִישׁוּעַתְךָ יְהוָה יְהוָה:

לפורקנך סברית יי: **ס (חמישי)** יט **גד גדוד יגודנו והוא**
יגד עקב: דבית גד משרית מזניין. יעברון ית ירדנא קדם אחיהון
לקרבא. ובנכסין סגיאין יתובון לארעהון: **ס ב מאשר שמנה**
לחמו והוא יתן מעדני מלך: דאשר טבא ארעיה.

— רש"י —

לשוב יעקב אליו, (סס נח יז) משובב נתיבות.
יגודנו האמור כאן אינו לשון שיפעיל והו
אחרים, אלא כמו יגוד המנוה, כמו (ירמיה י כ)
בני יצאוני, יצאו ממני. גד גדוד יגודנו.
גדודים יגודו המנוה שיעברו הירדן עם
אחיהם למלחמה כל הלוח עד שנכבשה
הארץ: **והוא יגוד עקב.** כל גדודיו ישובו
על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן, ולא
יפקד מהם איש: **עקב.** בדרך ויבמסלותם
שהלכו ישובו, כמו (סכ"ט ט כ) ועקבותיה לא
נודעו, וכן (ש"ס ט ח) בעקבי הצאן, זלשן לט"ז
סל"ט [עקבות]: **כ מאשר שמנה לחמו.**
מאכל הבא מחלקו של אשר יהא שמן, שיהיו
זיתים מרבים בחלקו, והוא מושף שמן
כמעין, וכן ברכו משה (דברים לג כז) וטבל
בשמן רגלו, כמו ששנינו במנחות (דף פ"ג ז)
פעם אחת הצרכו אנשי לודקיא לשמן וכיו:

יארוב: יח לישועתך קויתי ה'. נתנבא
שינקרו פלשתים את עיניו, וסופו לומר
(שופטים טו כח) זכרני נא וזוקני נא אף הפעם
וגוי: יט **גד גדוד יגודנו.** כלם לשון גדוד הם,
וכף חברו מנחם, ואם תאמר אין גדוד בלא
שני דלתי"ן, יש לומר גדוד שם דבר צריך
שני דלתי"ן, שכן דרך תבה בת שתי אותיות
לכפול בסופה, ואין סודה אלא שתי אותיות,
וכן אמר (משלי כו ז) בצפור לנוד, מגזרת (איוז
ז ד) ושבעתי נודים, (שופטים כ כז) שם נפל
שדוד, מגזרת (סכ"ט ט"ו) ישוד צהרים, אף
יגוד, יגודנו, יגוד, מגזרת אחת הם. וכשהוא
מדבר בלשון יפעל אינו כפול, כמו יגוד, יגוד,
ירום, ישוד, ישוב, וכשהוא מתפעל או
מפעיל אחרים הוא כפול, כמו יתגודד,
יתרום, יתבולל, יתעודד. ובלשון מפעיל
(סל"ט קמו ט) יתום ואלמנה יעודד, (ישע' מט ט)

זולק הדקדוק: **לִישׁוּעַתְךָ.** השי"ן בגעיא בכל ספרי תימן: **כ יתן מעדני מלך.** המ"ם בגעיא
בכל ספרי תימן:

שמך המור (יח) לישועתך. השו"א שבת"ו נע אף על פי שאין געיא בעי"ן.

תפסיד רס"ג

כא) ונפתלי כאילה מרסלה.
תרד אקנאל אלהסני: כב) ויוסף
אבן מת'מר. כג'צן מת'מר עלי
עין מא. לה ערוק. קד אמת'דת
עלי' סור: כג) פאמרוה וכת'רו

והיא מרביא תפנוקי מלכין: ס

כא נפתלי אילה שלחה

הנתן אמרי-שפר: נפתלי

בארע טבא יתרמי עדביה. אחסנתיה

תהי מעבדא פירין. יהון מודן ומברכין

עליהון: ס כב בן פרת יוסף בן פרת עלי-עין

בנות צעדה עלי-שור: ברי דסגי יוסף ברי דאתברך.

כגופן דנציב על עינא דמיא. תרין שבטין יפקון מבנוהי.

יקבלון חולקא ואחסנתא: כג וימררהו ורבו וישטמהו

— כס"י —

אגדה יש רבים, וזה נוטה לשוב המקרא:
פרת. תי"ו שבו הוא תקון הלשון, כמו (קבלת
ג יח) על דברת בני האדם: שור. כמו לשור:
עלי שור. בשביל לשור. ותרגום
של-אנקלוס בנות צעדה עלי שור תרין
שבטין יפקון מבנוהי וכו'. וכתב בנות על שם
בנות מנשה בנות צלפחד שנטלו חלק בשני
עברי הירדן. ברי דסגי יוסף פורת לשון
פריה ורביה. ויש מדרשי אגדה המתישבים
על הלשון בשעה שבא עשו לקראת יעקב,
בכלן קדמו האמהות ללכת לפני בניהם
להשתחוות, וברחל כתיב (לעיל לג ז) נגש יוסף
ורחל וישתחוהו. אמר יוסף רשע הזה עינו
רמה, שמא יתן עיניו באמי, יצא לפנייה
ושרבב קומתו לכסותה, והוא שברכו אביו
בן פורת, הגדלת עצמך יוסף עלי עין
שלעשו, לפיכך זכית לגדלה: בנות צעדה
עלי שור. להסתכל בך בצאתך על מצרים.
ועוד דרשוהו לעגן שלא תשלט בורעו עין
רעה, ואף כשברך מנשה ואפרים ברכם
כדגים שאין עין רעה שולטת בהם:
כג וימררהו ורבו. וימררהו אחיו, וימררהו

כא אילה שלחה. זו בקעת גנוסר שהיא
קלה לבשל פירותיה כאילה זו שהיא קלה
לרוץ. אילה שלוחה. אילה משלחת לרוץ:
הנתן אמרי שפר. כתרגומו. דבר אחר על
מלקחת סיסרא נתנבא (שופטים ד ו) ולקחת
עמר עשרת אלפים איש מבני נפתלי וגוי,
והלכו שם בזריות, וכן נאמר שם לשון
שלוח (שופטים כ טו) בעמק שלח ברגליו:
הנתן אמרי שפר. על ידם שרו דבורה
וברק שירה. ורבותינו דרשוהו על יום
קבורת יעקב כשערער עשו על המערה,
במסכת סוטה (דף יג ב). ותרגומו: יתרמי
עדביה יפול חבלו, והוא יודה על חלקו
אמרים נאים ושבח: כב בן פרת. בן חן, והוא
לשון ארמי אפריון נמטייה לרבי שמעון
בסוף בבא מציעא (ק"ט ב): בן פרת עלי
עין. חנו נטוי על העין הרואה אותו: בנות
צעדה עלי שור. בנות מצרים היו צועדות
על החומה להסתכל ביפיו. ובנות הרבה
צעדה כל אחת ואחת במקום שתוכל
לראותו משם. עלי שור. על ראיתו, כמו
(כמדכר כד י) אשורנו ולא קרוב. ומדרשי

תפסיר רס"ג

בְּעֲלֵי חַצִּים: וְאֶת־מַרְרוֹ עֲמִיהֶם
 וְנִקְמוּהֶיּ: וְאֶעֱיָקוּ לִיהֶם גּוֹבְרִין גּוֹבְרִין בְּעֲלֵי
 פְּלִגּוּתֵיהֶם: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו מִיָּדֵי
 אָבִיר יַעֲקֹב מִשֵּׁם רַעָה

וּתְהִדְדוּהָ אֶצְחָאב אֶלְסְחָאב:
 כד) פְּתִיבְתָת קוּסָה פִי צְלָאבָה.
 וּפִאזָא דִרְאָעִיה מִן טִאָעִתָה
 גְּלִיל יַעֲקֹב. וּמִן תִּים רַעָה
 דִאֵת אֶסְרָאִיל: כד) אֶסְאֵל מִן
 טִאִיק אָבִיר אֵן יַעֲנִד. וּמִן

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל: וְתַבַּת בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא
 וְשׁוּי תוּקְפָא רוּחְצִנִּיהֶם. בְּכֵן אֶתְרַמָּא דְהַב עַל דְרַעוּהֵי. אַחְסִין מַלְכוּתָא
 וְתַקִּיף. דָּא הָוֵת לִיהֶם מִן קָדָם אֵל תַּקִּיפָא דִיעֲקֹב. דְבִמִּמְרִיהֶם זֶן אָבְהֶן
 וּבְנֵין זְרַעָה דִישְׂרָאֵל: כִּד מֵאֵל אָבִיר וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי

— כס"י —

אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, עֵיקְרוֹן שְׁלִישְׂרָאֵל לְשׁוֹן
 (זכריה ד ז) הָאֶבֶן הָרִאשׁוֹה לְשׁוֹן מַלְכוּת.
 וְאוּנְקָלוּס אָף הוּא כָף תַּרְגּוּמוֹ. וְתִשָּׁב. וְתַבַּת
 בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהֶם, הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם,
 עַל דְּקַיִים אוּרִיתָא בְּסִתְרָא, תּוֹסַפְתָּהּ הוּא וְלֹא
 מִלְשׁוֹן עֵבְרִי שְׁבַמְקָרָא, וְשׁוּי תוּקְפָא
 רוּחְצִנִּיהֶם, תַּרְגּוּם שֶׁל בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, וְכָף לְשׁוֹן
 הַתַּרְגּוּם עַל הָעֵבְרִי וְתִשָּׁב נְבוּאָתוֹ, בְּשִׁבִיל
 שְׂאִיתְנֵנוּ שְׁלִי-הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיתָה לוֹ
 לְקִשְׁתִּי וְלִמְבַטְחִי. בְּכֵן יִתְרַמָּא דְהַב עַל
 דְרַעוּהֵי, לְכָף וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, לְשׁוֹן פּוֹ: אֶבֶן
 יִשְׂרָאֵל, לְשׁוֹן נוּטְרִיקוֹן אָב וּבֵן, אָבְהֶן וּבְנֵין,
 יַעֲקֹב וּבְנָיו, וְרַבּוּתֵיהֶם דְרָשׁוּ וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן
 קִשְׁתּוֹ עַל כְּבִישְׁתִּי יִצְרוּ בְּאֵשׁת אֲדוּנִיו, וְקוּרָאוֹ
 קִשְׁתִּי עַל שֵׁם שְׁהוּרַע יוֹרְהַ בְּחָץ, וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי
 יָדָיו, כְּמוֹ וַיִּפְּזוּ. שְׂיִצְא הַזְרַע מִבֵּין אֲצַבְעוֹת
 יָדָיו: מִיָּדֵי אָבִיר יַעֲקֹב, שְׁנַרְאָתָהּ לוֹ דְמוּת
 דִּיקוּנָהּ שְׁלִי-אָבִיר וְכִי כְּדִאֵיתָא בְּסוּטָה
 (דף לו ז): כִּי מֵאֵל אָבִיר. הִיתָה לָךְ זֹאת
 וְהוּא יַעֲזֹרְךָ: וְאֵת שְׂדֵי, וְעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִזִּיה לְכָף, כְּשֶׁלֹּא שִׁמְעֵת לְדְבָרֵי אֲדוּנִתָךְ

פּוֹטִיפֶר וְאֵשְׁתּוֹ לְאֶסְרוֹ, לְשׁוֹן (שְׁמוֹת ט ז)
 וְמַרְרוֹ אֶת חַיִּיהֶם: וְרַבּוּ, נַעֲשׂוּ לוֹ אֲחִיו אֲנָשֵׁי
 רִיב. וְאֵין הַלְשׁוֹן הַזֶּה לְשׁוֹן פְּעֻלָּה, שְׂאֵם כֵּן
 הִזִּיה לוֹ לְקָדָם וְרַבּוּ, כְּמוֹ (צמזכר כ יג) הַפָּה מִי
 מְרִיבָה אֲשֶׁר רַבּוּ וּגְוִי, וְאָף אֵם לְשׁוֹן רְבִית
 חַצִּים הוּא, כָּף הִזִּיה לוֹ לְהַנְקֵד, וְאֵינוֹ אֵלָא
 לְשׁוֹן פְּעֻלָּה, כְּמוֹ שְׂמִים שְׂמִים (יִמִּיכ ז ז),
 שְׁהוּא לְשׁוֹן הוֹשְׁמוֹ, וְכֵן (אִיוֹ כד כד) רוּמוֹ
 מַעֲט, שְׁהוּא לְשׁוֹן הוֹרְמוֹ, אֵלָא שְׁלִישׁוֹן הוֹרְמוֹ
 וְהוֹשְׁמוֹ עַל יָדֵי אַחֲרִים, וְלְשׁוֹן שְׂמוֹ רַמוֹ,
 רַבּוּ, מֵאֵלֵיהֶם הוּא, מְשׁוּמְמִים אֶת עַצְמָם,
 נְתַרְוּמָמוּ מַעֲצָמָם, נַעֲשׂוּ אֲנָשֵׁי רִיב, וְכֵן
 (יִשְׁטִיכ כג ז) דְמוֹ יוֹשְׁבֵי אֵי, כְּמוֹ נְדָמוֹ, וְכֵן
 תַּרְגּוּם אֲנָקְלוּס וְנִקְמוּהֶיּ: בְּעֲלֵי חַצִּים.
 שְׁלִישׁוֹנָם בְּחָץ, וְתַרְגּוּמוֹ לְשׁוֹן (צמזכר לא לו)
 וְתַהִי הַמְחֻצָּה, אוּרְתָן שְׁהִיוּ רְאוּיִם לְחֻלּוֹק עֲמוֹ
 נְחֻלָּה: כִּד וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, נְתִישְׁבָה
 בְּחֻלּוֹק, קִשְׁתּוֹ, חֻלּוֹק: וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, זוֹ הִיא
 נְתִינַת טְבַעַת עַל יָדוֹ, לְשׁוֹן (מַלְכִּים ט י יח) זָהָב
 מוּפָז, זֹאת הִיתָה לוֹ מִיָּדֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁהוּא אָבִיר יַעֲקֹב, וּמִשֵּׁם עֵלָה לְהִיּוֹת רַעָה

וַיְבָרֶכֶתְךָ בְּרִכַּת שָׁמַיִם מֵעַל
בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבְעַת תַּחַת
בְּרִכַּת שָׁדַיִם וְרַחֲסִים: מימר
 אֱלֹהֵא דְאַבוּךָ יְהִי בְּסַעְדְךָ. וְיֵת שְׁדֵי
 וַיְבָרֶכְךָ. בְּרִכְנָן דְּנַחְתָן מִשְׁלָא דְשִׁמְיָא
 מִלְעֵילָא. בְּרִכְנָן דְּנַגְדָן מִמַּעְמְקֵי אַרְעָא

תפסיר רס"ג

אלכאפי אן יבארך עליך.
 ברפאת אלסמא מן אלעלו.
 ברפאת אלגמר אלדאבציה
 ספלא. ברפאת אלתי דאיא
 ואלבטון: כו) וברפאת אביך,
 תנציאף אלי ברפאת אללאפי.
 ואלי מא אשתהי יפאע

מִלְרַע. בְּרִכְתָּא דְאַבוּךָ וּדְאַמְךָ: כו
עַל-בְּרִכַּת הַיָּם עַד-תְּאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תְּהִיִּין
לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָּקֵד נְזִיר אַחִיו: בְּרִכְתָּא דְאַבוּךָ.
 יתוספן לך על ברכתא דלי בריכו אבהתי. דחמידו להון רברביא דמן
 עלמא. יהוין כל אלין לרישא דיוסף. גוברא פרישא דאחוהי: פ

כס"י

וראה צפנה וגי, כי את כל הארץ אשר אתה
 רואה לך אתננה, ולא הראהו אלא ארץ
 ישראל בלבד, ליצחק אמר (שס כו ג) כי לך
 ולירעך אתן את כל הארצות האל והקימותי
 את השבועה וגי, זהו שאמר ישעיה (נח יז)
 והאכלתיך נחלת יעקב אביך, ולא אמר
 נחלת אברהם: **תְּאוֹת**. שמו"ן זלע"ז [גבול].
 כך חברו מנחם בן סרוק: **הוֹרִי**. לשון הריון,
 שהורוני במעי אמי, כמו (איז ג ג) הורה גבר:
עַד תְּאוֹת. עד קצות, כמו (זמדזר לו י)
 והתאוויתם לכם לגבול קדמה (שם לד ח)
 תתאו לבא חמת: **תְּהִיִּין**. כלם לראש יוסף:
נְזִיר אַחִיו. פרישא דאחוהי, שגבול מאחיו,
 כמו (ויקרא כז ז) וינזרו מקדשי בני ישראל,
 (ישעיכ כז ז) נזרו אחר. ואונקלוס תרגם תאוות
 גבעת עולם, לשון תאוה וחקמדה, וגבעות

והוא יברכך: **בְּרִכַּת שָׁדַיִם וְרַחֲסִים**. בְּרִכְתָּא
 דאבא ודאמא, כלומר יתברכו המולידים
 והיולדות, שיהיו הזכרים מוריעין טפה
 הראויה להריון, והנקבות לא ישפלו את
 רחם שלהן להפיל עבריהן: **שָׁדַיִם**. כמו
 (שמוס יט יג) ירה ירה, דמתרגמינן אישתדא
 ישתדי, אף שדיים כאן על שם שהורע יורה
 פחזי: כו **בְּרִכַּת אָבִיךָ גְּבֻרוֹ וְגִי**. הברכות
 שברכני הקדוש ברוך הוא גברו והלכו על
 הברכות שברך את הוֹרִי: **עַד תְּאוֹת גְּבַעוֹת**
עוֹלָם. לפי שהברכות שלי גברו עד סוף
 גבולי גבעות עולם, שנתן לי ברכה פרוצה
 בלי מצרים, מגעת עד ארבע קצות העולם
 שנאמר (לעיל כח יז) ופרצת ימה וקדמה וגי,
 מה שלא אמר לאברהם אבינו וליצחק,
 לאברהם אמר (שם יג יז) שא נא עיניך

וזלך הדקדוק: כו **בְּרִכַּת אָבִיךָ**. השוא שברי"ש נע מפני הגעיא שבבי"ת וכן מפורש
 במחברת הערבי. ובמקצת תיגאן אינו אולי סמכו על הכתוב במחברת:

תפסיד רס"ג

בְּנִימִין (ששי) בְּנִימִין

זֶאֱב יִטְרֶף בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד
וְלַעֲרֹב יַחְלֵק שָׁלַל: בְּנִימִין
בְּאַרְעֵיהָ תִשְׂרִי שְׂכִינְתָּא, וּבְאַחְסָנֶיהָ
יִתְבַּנֵּי מִקִּדְשָׁא. בְּצַפְרָא וּבִפְנֵי יְהוֹן
מְקַרְבִּין כְּהֵנִיא קוֹרְבָּנָא, וְלַעֲדָן רַמְשָׂא
יְהוֹן מְפַלְגִין מוֹתֵר חוֹלְקֵהוֹן מִשְׂאָר
קוֹדֵשִׁיא: כח כָּל-אֵלֶּה שְׁבֻטֵי

יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בִּרְךְ
אֹתָם: כָּל אֵלֶיךָ. שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל תִּרְי עֶסֶר. וְדָא דְמַלִּיל לְהוֹן

— כש"י —

לְשׁוֹן (שמואל א' ז ט) מְצוּקֵי אֶרֶץ, שְׁחַמְדִּתֵּן
אִמּוֹ וְהוֹקִיקֶתוּ לְקַבְּלָם: כז בְּנִימִין זֶאֱב
יִטְרֶף. זֶאֱב הוּא אֲשֶׁר יִטְרֶף, נָבֵא עַל שִׁיחֵי
עֲתִידִין לְהֵיוֹת חֲטָפְנִין (שופטים כ"א) וְחֲטָפְתָם
לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ, בְּפִילְגָשׁ בְּגִבְעָה, וְנָבֵא עַל
שְׂאוּל שִׁיחֵיהָ נוֹצֵחַ בְּאוֹיְבָיו סָבִיב, שְׂנֵאֲמֵר
(ש"ס י"ז מ"ז) וְשְׂאוּל לְכַד הַמְּלוּכָה וַיִּלְחָם וַיָּגִי
בְּמוֹאֵב וּבְבָאָדוּם וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ:
בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד. לְשׁוֹן בְּזָה וְשָׁלַל,
הַמְּתוּרָגִם (צמדזכ"ל י"ב) עֲדָאָה, וְעוֹד יֵשׁ לוֹ
דוּמָה בְּלְשׁוֹן עֲבָרִית (ישעיהו לג כ"ג) אֲזַ חֲלַק עֵד
שָׁלַל מְרָבָה, וְעַל שְׂאוּל הוּא אוֹמֵר שְׁעַמְד
בְּתַחֲלַת פְּרִיחָתֵךְ וּזְרִיחָתֵךְ שֶׁל-יִשְׂרָאֵל:
וְלַעֲרֹב יַחְלֵק שָׁלַל. אֵף מִשְׁתַּשְׁקַע שְׁמִשָּׁן
שֶׁל-יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר שִׁיגְלָם לְבָבֶל,
יַחְלֵק שָׁלַל. מְרָדְכִי וְאַסְתֵּר שְׁהֶם מִבְּנֵימִין

יַחְלֵקוּ אֶת שָׁלַל הַמֶּן, שְׂנֵאֲמֵר (אסתר ח' ז) הַיְהִי
בֵּית הַמֶּן נִתְּנִי לְאַסְתֵּר. וְאוּנְקִלוּס תִּרְגָּם
עַל שָׁלַל הַכְּהֻנִים בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ:
כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם. וְהָלֵא יֵשׁ מֵהֶם שָׁלַל בְּרַכָּם אֵלֵּא
קִנְטֵרֵן. אֵלֵּא כֶּף פְּרוּשׁוֹ וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם מִדֵּי שְׂנֵאֲמֵר בְּעֵנִין. יְכוּל שָׁלַל בִּרְךְ
לְרֵאוּבֵן שְׁמַעוֹן וְלוֹי, תִּלְמוּד לּוֹמֵר וַיְבָרֶךְ
אוֹתָם, בְּלָם בְּמִשְׁמַע: אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ.
בְּרַכָּה הָעֲתִידָה לְבֵא עַל כָּל אֶחָד וְאַחָד:
בִּרְךְ אוֹתָם. לֹא הָיָה לוֹ לּוֹמֵר אֵלֵּא אִישׁ
אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בִּרְךְ אוֹתוֹ, מִדֵּי תִלְמוּד לּוֹמֵר
בִּרְךְ אוֹתָם, לְפִי שְׁנֵתֵן לִיהוּדָה גְבוּרָתוֹ
שֶׁל-אַרְיֵה, וּלְבִנְיָמִין חֲטִיפְתּוֹ שֶׁל-זֶאֱב, וְלַנְּפִלִי
קְלוֹתוֹ שֶׁל-אֵיל, יְכוּל שָׁלַל כָּלֵלֵן בְּכָל
הַבְּרַכּוֹת, תִּלְמוּד לּוֹמֵר בִּרְךְ אוֹתָם:

זֶלַק הוֹרְקֵדוּק: כח וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. תִּיבַת וְזֹאת בְּתִלְשָׁא שְׂמַאל בְּכָל הַתִּיגָאן:

תפסיר רס"ג

בארך עליהם: כט) ת'ם
 אוצאהם. וקאל להם אנא
 מנצ'ם אלי' קומי. אדפנוני מע
 אבאי. פי אלמג'ארה. אלתני פי
 צ'יעה' עפרון אלחתי: ל) הי
 אלמג'ארה. אלתני פי אלצ'יעה
 אלמצ'אעפה. בחצ'רה' ממרא
 פי בלד פנעאן. אלתני שראתא
 אברהים מן עפרון אלחתי
 מקברה: לא) ת'ם דפנו
 אברהים ושרה זוגתה. ת'ם
 דפנו יצחק ורבקה זוגתה. ות'ם

אבוהון ובריד יתהון. גבר פברכתיה
 בריד יתהון: כט ויצו אותם
 ויאמר אליהם אני נאסף
 אל-עמי קברו אתי אל-
 אבתי אל-המערה אשר
 בשדה עפרון החתי: ופקיד
 יתהון. ואמר להון אנא מתפניש לעמי.
 קבורו יתי לות אבהתי. במערתא.
 דבחקל עפרון חתאה: ל במערה

אשר בשדה המכפלה אשר-על-פני ממרא
 בארץ פנען אשר קנה אברהם את-השדה
 מאת עפרון החתי לאחזת-קבר: במערתא. דבחקל
 כפילתא. דעל אפי ממרא בארעא דכנען. דזבן אברהם ית חקלא.
 מן עפרון חתאה לאחסנת קבורא: לא שמה קברו את-
 אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את-
 יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את-
 לאה: תמן קברו ית אברהם. וית שרה אתתיה. תמן קברו ית

• כש"י •

כט נאסף אל עמי. על שם שמכניסין (דכריס כצז) ואספתו אל תוך ביתך, (ויק' כג לט)
 הנפשות אל מקום גניזתן, שיש אסיפה באספכם את תבואת הארץ, הכנסתם לבית
 בלשון עברי שהיא לשון הכנסה, כגון מפני הגשמים, (שמות כג טו) באסף את
 (שופטים יט טו) ואין איש מאסף אותם הביתה, מעשירי. וכל אסיפה האמורה במיתה אף

זולק הדקדוק: כט אני נאסף. נפעל עומד והוא קמוץ ענין התכנס (מהר"ם): לא ושמה קברתי
 את לאה. תיבת ושמה בטפחא לא במארכה בתיגאן:

תפסיד רס"ג

דפנת לאה: לב) שרא
אלציעה. ואלמג'ארה אלתי
פיהא מן בני חת: לג) פלמא
פרג' יעקוב מן וציייתה לבניה.
צ'ם רגליה אלי' אלסריר. ותנפי
וצאר אלי' קומה: נ א) פאנכב
יוסף עלי' וגה אביה. ובכא
עליה וקבלה: ב) ואמר עבידה
אלאטבא. אן יחנטו אביה.
פחנטו אלאטבא אסראיל:
ג) אלי' אן כמל לה ארבעין

יצחק. וית רבקה אתתיה. ותמן קברית
ית לאה: לב מקנה השדה
והמערה אשר בו מאת
בני-חת: זבני חקלא. ומערתא

דביה מן בני חתאה: ❀ טביעה תימן בספרי ❀

לג ויבל יעקב לצות את-
בניו ויאסף רגליו אל
המטה ויגוע ויאסף אל-

עמיו: ושיצי יעקב לפקדא ית בנוהי. וכנש רגלוהי לערסא.
ואתנגיד ואתכניש לעמיה: ב ❀ ויפל יוסף על-פני אביו
ויבך עליו וישק-לו: ונפל יוסף על אפי אבוהי. ובכא עלוהי
ונשיק ליה: ב ויצו יוסף את-עבדיו את-הרפאים
לחנט את-אביו ויחנטו הרפאים את ישראל:
ופקיד יוסף ית עבדוהי ית אסותא. למחנט ית אבוהי. וחנטו אסותא
ית ישראל: ג וימלאו-לו ארבעים יום כן
ימלאו ימי החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים
יום: ושלמו ליה ארבעין יומין. ארי. כן שלמין יומי חניטיא.

רס"י

היא לשון הכנסה: אל אבותי. עם אבותי:
לג ויאסף רגליו. הכניס רגליו: ויגוע ויאסף.
ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רבותינו זכרונם
לברכה יעקב אבינו לא מת:
ב לחנט את אביו. עגן מרקחת בשמים

הוא: ג וימלאו לו. השלימו לו ימי חניטתו
עד שמלאו לו ארבעים יום: ויבכו אתו
מצרים שבעים יום. ארבעים לחניטה,
ושלשים לבכיה. לפי שבאה להם ברכה
לרגלו, שפלה הרעב, והיו מי גילוס

תפסיר רס"ג

ובכו יתיה. מצראי שבועין יומין:
ויעברו ימי בכיתו וידבר
יוסף אל-בית פרעה
לאמר אם-נא מצאתי חן
בעיניכם דברו-נא באוני
פרעה לאמר: ויעברו יומי
 בכיתיה. ומליל יוסף. עם בית פרעה
 למימר. אם פען אשכחית רחמין
 בעיניכון. מלילו כען. קדם פרעה
 למימר: **אבי השביעני**
לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי
בארץ כנען שמה תקברני ועתה אעלה-נא
ואקברה את-אבי ואשובה: אבא קיים עלי למימר.
 האנא מאית. בקברי. דאתקניית לי בארעא דכנען. תמן תקברנני.
 וכען. אסק כען. ואקבר ית אבא ואתוב: **ויאמר פרעה**
עלה וקבר את אביך באשר השביעך:

יום. לאן פדיאך פאנת תכמל
 איאם אלמחנוטין. ופכו עליה.
 אלמצריון סבעין יומא:
 (ד) פלמא גאזת איאם בכאה.
 כלם יוסף. אל פרעון קאילא.
 אן וגדת חציאא ענדכם. כלמו
 פרעון וקולו לה: (ה) אן אבי
 כאן אסתחלפני וקאל לי. האנא
 מאית. אדפנני בקברי. אלדי
 כריתה לי פי בלד כנעאן.
 ואלאן. אצעד אדפן אבי
 וארגע: (ו) קאל פרעון. אצעד.
 אדפן אבאך כמא חלפך:

— כ"י —

חלקך במערה: ו באשר השביעך. ואם לא
 בשביל השבועה לא הייתי מניחה. אבל ירא
 לומר עבור על השבועה, שלא יאמר אם בן
 אעבר על השבועה שגשבעתי לך שלא
 אגלה על לשון הקדש שאני מכיר עודף על
 שבעים לשון ואתה אינך מכיר בו, כדאיתא
 במסכת סוטה (דף לו ב):

מתברךין: כ אשר כריתי לי. כפשוטו כמו
 (סמות כ"ג) כי יכרה איש. ומדרשו עוד
 מתישב על הלשון, כמו אשר קניתי. אמר
 רבי עקיבא פשהלכתי לפרכי הים היו קורין
 למכירה פירה, ועוד מדרשו לשון כרי, דגור,
 שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן
 ועשה אותו כרי, ואמר לעשו טול זה בשביל

זולק הדקדוק: ה הנה אנכי מת. כתב מהרי"ב כל אנכי בזרקא מלעיל ע"כ. ויפה כתב כי
 כ"ה במסורת התאג על פסוק כי ערום אנכי:

תפסיד רס"ג

(ז) פצעד יוסף לידפן אבאה. וצעד מעה. גמיע קנאד פרעון ושיוד' אלה. וגמיע שיוד' בלד מצר: ח) וגמיע אל יוסף ואכזתה ואל אביה. עדיא אטפאלהם וגנמהם ובקרהם. תרפוהא פי בלד אלסדיר: ט) וצעד מעה. אלכיל ואלפרסאן. ופאן אלעספר עצים גדא: י) פגאו אלי אנדר אלעוסג. אלדי פי עבר אלארדן. פנדבוה תים. נדב כפיר עצים גדא. וצנע לאביה. חזנא סבעה איאם: יא) פראי סאכן אלבלד אלכנעאני

ואמר פרעה. סק וקבר ית אבוך במא דקיים עלד: ז ויעל יוסף לקבר את-אביו ויעלו אתו כל-עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וסליק יוסף למקבר ית אבוהי. וסליקו עמיה. כל עבדי פרעה סבי ביתיה. וכל סבי ארעא דמצרים: ח וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפס וצאנם ובקרים עזבו בארץ גשן: וכל בית יוסף. ואחיהי

ובית אבוהי. לחוד. טפלהון וענהון ותוריהון. שבקו בארעא דגשן: ט ויעל עמו גם-רכב גם-פרשים ויהי המחנה כבד מאד: וסליק עמיה. אף רתבין אף פרשין. והות משריתא סגיאא לחדא: ז ויבאו עד-גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו-שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים: ואתו עד בית אדרי דאטד. דבעברא דירדנא. וספדו תמן. מספד. רב ותקיף לחדא. ועבד לאבוהי. אבלא שבעא יומין: זא וירא יושב הארץ

כט"י

שליוסף תלוי בארונו שליעקב, עמדו בלן ותלו בו כתריהם, והקיפוהו כתרים כגרן המקף סג שלקוצים:

י גרן האטד. מקף אטדין הנה. ורבתינו דרשו על שם המארע שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה, ופיון שראו כתרו

תפסיר רס"ג

אלחזן. פי אנדר אלעוסג.
פקאלו. הדיא חזן עציים
לאלמצריון. לדלד סמי חזן
אלמצריון. אלדי פי עבר
אלארדן: יב) וצנע בניה לה.
כגמיע מא אוצאהם:
יג) וחמלוח בניה אלי בלד
כנעאן. ודפנוה פי מג'ארה'
אלציעה אלמצ'אעפה. אלתי
שראהא אברהים מקברה. מן
עפרון אלחתי בחצ'רה' ממרא:
יד) ת'ם רגע יוסף אלי מצר הו
ואכ'תה. וסאיר מן כאן צעד

הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֵרֹן
הָאֶטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד
זֶה לַמְּצָרִים עַל־כֵּן קָרָא
שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: וְחָזָא. יְתִיב אַרְע
כְּנַעֲנָה יֵת אֲבֵלָא. בְּבֵית אֲדָרִי דְאֶטָד.
וַאֲמָרוּ. אֵבֶל תְּקִיף דִּין לַמְּצָרָאִי. עַל כֵּן.
קָרָא שְׁמָהּ אֵבֶל מְצָרִים. דְּבַעֲבָרָא
דִּי־הַיַּרְדֵּנָא: יב) וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן
כַּאֲשֶׁר צִוָּם: וַעֲבָדוּ בְּנוּהֵי לֵיהּ. כֵּן

כַּמָּא דְּפִקִּידוּנֵיהּ: יג) וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אֶרְצָה כְּנַעַן
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעַרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר
קָנָה אֲבָרָהָם אֶת־הַשְּׂדֵה לְאַחֲזֵת־קֶבֶר מֵאֵת
עֶפְרוֹן הַחֲתָי עַל־פְּנֵי מְמָרָא: וְנִטְלוּ יְתִיב בְּנוּהֵי לְאַרְעָא
דְּכַנְעַן. וַקְבְּרוּ יְתִיב. בְּמַעַרַת חֶקֶל כְּפִילֵתָא. דְּזִבְן אֲבָרָהָם יֵת חֶקֶלָא
לְאַחֲסַנַת קְבוּרָא. מִן עֶפְרוֹן חֲתָאָה עַל אִפִּי מְמָרָא: יד) וַיָּשָׁב
יוֹסֵף מְצָרִימָה הוּא וְאָחִיו וְכָל־הָעֵלִים אֹתוֹ

— רס"ד —

ויוסף לא ישא שהוא מלך, מנשה ואפרים
יהיו תחתיהם, וזהו (כמדכר 3) איש על דגלו
באתת, באות שמסר להם אביהם לשא
מסתו: יד הוא ואחיו וכל העלים אתו.
בחזרתן כאן הקדים אחיו למצרים העולים
אתו, ובהליכתן הקדים מצרים לאחיו,
שנאמר (לעיל פסוק ז) ויעלו אתו כל עבדי

יב כַּאֲשֶׁר צִוָּם. מהו אֲשֶׁר צִוָּם: יג וַיִּשְׂאוּ
אֹתוֹ בָנָיו. ולא בני בניו, שָׂפָר צוּם אל ישאו
מסתו, לא איש מצרי, ולא אחד מבניכם
שָׂהם מבנות כְּנַעַן, אֵלָא אַתֶּם, וְקָבַע לָהֶם
מְקוֹם, שְׁלִשָּׁה לְמוֹרַח וְכֵן לְאַרְבַּע רוּחוֹת,
וְכִסְדָּרֵן לְמִסַּע מִחֲנָה שְׁלִדְגָלִים נְקָבְעוּ כָּאֵן.
לוי לא ישא שהוא עתיד לשאת את הארון,

תפסיר רס"ג

לְקַבֵּר אֶת־אָבִיו אַחֲרַי

קָבְרוּ אֶת־אָבִיו: וְתָב יוֹסֵף

לְמַצְרַיִם הוּא וְאַחֲוָהִי. וְכָל דְסִלְקוּ עִמֵּיהּ
לְמַקְבֵּר יֵת אָבוּהִי. בְּתַר דְקַבֵּר יֵת

אָבוּהִי: ^{טו} וַיֵּרְאוּ אֶחָי־יוֹסֵף

כִּי־מַת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ

יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשִׁב יָשִׁיב

לָנוּ אֵת כָּל־הָרְעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ: וְחָזוּ אַחֲוֵי

יוֹסֵף אֲרֵי מֵית אָבוּהוֹן. וַאֲמָרוּ. דְלִמָּא יֵשֵׁר לָנָא דְבָבוּ יוֹסֵף. וְאַתְבָּא

יְתִיב לָנָא. יֵת כָּל בְּשִׁתָּא. דְגַמְלָנָא יְתִיב: ^{טז} וַיֵּצְאוּ אֶל־יוֹסֵף

לֵאמֹר אָבִיךָ צָוָה לְפָנָי מוֹתוֹ לֵאמֹר: וּפְקִידוֹ. לְוֹת

יוֹסֵף לְמִימַר. אָבוּךָ פְקִיד. קָדָם מוֹתִיָּה לְמִימַר: ^{יז} כֹּה־תֹאמְרוּ

מַעַה לְיִדְפֵן אַבְאָה. בְּעַד מָא
דְפָנָה: טו) פְּלִמָּא רָאוּ אַכְוָה
יוֹסֵף אֵן אַבְאָהֶם קָד מָאת.
קָאלוּ. כִּלָּא יִתְהַדְנָא יוֹסֵף.
וַיִּכְאֲפִינָא. בְּדֵל אֵלְשֵׁר אֵלְדִי
אוֹלִינָא: טז) פְּאָמְרוּ מִן קָאל
לְיוֹסֵף. אֵן אָבִיךָ אוֹצְאָנָא. קָבל
מוֹתָה קָאִילָא: יז) כְּדִיא קוֹלוֹ

— רס"י —

כפּי. וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן שְׁמָא לוֹ יִשְׁטַמְנוּ.
וְאִין לוֹ עוֹד דּוּמָה בְּמַקְרָא. וְהוּא לִשׁוֹן אוֹלִי.
כְּמוֹ (לְעִיל כַּד לֹט) אוֹלִי לֹא תִלְךְ הָאִשָּׁה אַחֲרַי
לִשׁוֹן שְׁמָא הוּא. וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן בְּקִשָּׁה כְּגוֹן
(שְׁמו"ז טז יז) אוֹלִי יִרְאָה ד' בְּעִינֵי. (יְכוּשֵׁעַ יד יז)
אוֹלִי יָשִׁיב ד' אוֹתֵי. הָרִי הוּא כְּמוֹ. (לְעִיל ל לֹד)
לוֹ יְהִי כְדַבְּרֵךְ. וַיֵּשׁ אוֹלִי לִשׁוֹן אָם. (לְעִיל יח כַּד)
אוֹלִי יֵשׁ חֲמֻשִׁים צְדִיקִים: טז וַיֵּצְאוּ אֶל
יוֹסֵף. כְּמוֹ (שְׁמו"ו יג) וַיֵּצְאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
צָוָה לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהָרֹן לְהִזְוֹת שְׁלוּחִים אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. אֵף זֶה וַיֵּצְאוּ אֶל שְׁלוּחִים לְהִזְוֹת שְׁלִיחִים
אֶל יוֹסֵף לֹמַר לוֹ כֵּן. וְאַתְּ מִי צָוָה. אֵת בְּנֵי
בְּלָהָה שְׁהִיוּ רְגִילִין אַצְלוּ. שְׁנָאֲמַר (לְעִיל לו ז)
וְהוּא נֵעַר אֵת בְּנֵי בְּלָהָה: אָבִיךָ צָוָה. שְׁנו
בְּדַבְּרֵךְ מִפְּנֵי הַשְּׁלוּם, כִּי לֹא צָוָה יַעֲקֹב כֵּן

כְּרַעַה וְגוֹ וְאַחֲרֵךְ כֵּךְ (שֵׁס ח) כָּל בֵּית יוֹסֵף
וְאַחֲוֵי. אֵלָא לְפִי שְׁרָאוּ הַכְּבוֹד שְׁעֵשׂוּ מְלִכֵי
כְּנַעַן שְׁתָּלוּ בְּתַרְיָהֶם בְּאֶרְוֹנוּ שְׁלִיעֵקֵב נְהִגוּ
בְּהֶם כְּבוֹד: טו וַיֵּרְאוּ אֶחָי יוֹסֵף כִּי מַת
אָבִיהֶם. מַהוּ וַיֵּרְאוּ הַכִּירוּ בְּמִיתָתוֹ אַצְל
יוֹסֵף שְׁהִיוּ רְגִילִים לְסַעוֹד עִמּוֹ עַל שְׁלָחֵנוּ
שְׁלִיחֵי יוֹסֵף וְהִזְוֹת מְקַרְבָּן בְּשִׁבִיל כְּבוֹד אָבִיו.
וּמִשְׁמַת יַעֲקֹב לֹא קָרְבָּן: לוֹ יִשְׁטַמְנוּ. שְׁמָא
יִשְׁטַמְנוּ. לוֹ מִתְחַלֵּק לְעִנְיָנִים הַרְבֵּה. יֵשׁ לוֹ
מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה וְלִשׁוֹן הַלְוָאִי. כְּגוֹן
(לְעִיל ל לֹד) לוֹ יְהִי כְדַבְּרֵךְ. (שֵׁס כג יג) לוֹ שְׁמַעֲנֵי.
(יְכוּשֵׁעַ יז ז) וְלוֹ הוֹאֲלָנוּ. (זְמַדְזַר יד ז) לוֹ מִתְנַנוּ.
וַיֵּשׁ לוֹ מִשְׁמֵשׁ בְּלִשׁוֹן אָם וְאוֹלִי. כְּגוֹן (דְּזַרִּיס
לז כט) לוֹ חֲכָמוֹ. (יִשְׁעִיס מִח יח) לוֹא הַקְּשָׁבָת
לְמַצְוֹתֵי. (שְׁמוּאֵל ז' יח יז) וְלוֹ אֲנֹכִי שִׁקְל עַל

תפסיר רס"ג

לְיוֹסֵף. יֵא יוֹסֵף. אֲגִפֵּר דְנַב
אֲכִוְתֵךְ וְכִטִּיתֶם פְּקֵד אֹלֹךְ
שָׂא. וְאֵלֶּאן נִסְאֵלְךְ. אֵן תַּצַּפַּח
דְּנַב עֲבִיד אֱלֹהֵי אֲבִיךְ. פִּבְכָּא
יוֹסֵף חֵין פְּלִמוּה בְּדֵאֵלְךְ:
(יח) וּמִצִּי אֲכִוְתָה אִיצִיא.
וְזָקְעוּ בֵין יְדִידָהּ. וְקֹאֲלוּ.
הוֹדִיא נַחַן לְךְ עֲבִיד: (יט) קֹאֲל
לְהֵם יוֹסֵף לֹא תִכְאֹפוּ. אֲנִי
אֲתָקִי (כ"א: אֲכִיאָף) אֱלֹלָה:
(כ) אֲנַתֶּם קְדָרְתֶם עָלַי שָׂא.
וְאֱלֹלָה קְדָר כִּירָא. לְקַבֵּל.
אֵן יִצְנַע מֵא תְרוּה אֱלֹיִם.
לִיחִי קוּמָא פְתִירִין:

לְיוֹסֵף אֲנִי שָׂא נָא לְפִשֶׁע
אֲחִיךְ וְחִטָּאתֶם בִּי-רָעָה
גְּמִלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא נָא
לְפִשֶׁע עֲבָדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךְ
וַיִּבְךְ יוֹסֵף בְּדַבָּרִם אֱלֹיִם:
כִּדִּין תִּימְרוּן לְיוֹסֵף. בְּבָעוּ. שְׂבוּק בָּעַן.
לְחֹבֵי אֲחֵךְ וְלִחִטָּאִיהוֹן אָרִי בִשְׂתֵּא
גְּמִלוֹךְ. וּכְעַן שְׂבוּק בָּעַן. לְחֹבֵי עֲבָדֵי
אֱלֹהֵי דְאָבוּךְ. וּבְכָא יוֹסֵף בְּמִלְלוֹתְהוֹן
עֲמִיָּה: וַיִּלְכוּ גַם-אֲחִיו
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנְנּוּ

לְךְ לְעֲבָדִים: וַאֲזָלוּ אֵף אַחוּזֵי. וּנְפִלוּ קְדָמוּהֵי. וַאֲמָרוּ. הָא
אַנְחָנָא לְךְ לְעֲבָדִין: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף אֵל-
תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי: וַאֲמַר לְהוֹן. יוֹסֵף לֹא
תִדְחִלוּן. אָרִי דְחִלָּא דִּי אָנָּא: כִּי וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי
רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטָבָה לְמַעַן עֲשֶׂה בַיּוֹם
הַזֶּה לְהַחֲיֵת עַם-רַב: וְאַתּוֹן. חֲשַׁבְתּוֹן עָלַי בִּישָׂא. מִן קָדָם
יֵי אַתְחַשִּׁיבַת לְטָבָא. בְּדִיל. לְמַעַבְד. כִּיּוּמָא הַדִּין לְקִיּוּמָא עִם סְגִי:

רס"ג

שָׂא נָא לְפִשֶׁע עֲבָדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךְ. אֵם אֲבִיךְ מֵת אֱלֹהִיו
קָיִם, וְהֵם עֲבָדִיו: יֵי וַיִּלְכוּ גַם אֲחִיו. מוֹסֵף
עַל הַשְּׁלִיחוֹת: יֵי כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי.
שָׂמָא בְּמִקוּמוֹ אָנִי בְּתַמִּיחָהּ, אִם הִיִּיתִי רוֹצֵחַ
לְהִרְע לְכֶם. כְּלוּם אָנִי יָכוֹל, וְהִלֵּא אַתֶּם
בְּלַכֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
חֲשַׁבָה לְטוֹבָה, וְהִיאָף אָנִי לְבָדִי יָכוֹל לְהִרְע

שָׂמָא בְּמִקוּמוֹ (י) שָׂא נָא. יֵי לְהַפְרִיד מֵעַט בֵּין הַתִּיבּוֹת דְּלֵא לִישְׁתַּמַּע שָׂמָא. וְכֵן חֲבִירָתָהּ.

תפסיד רס"ג

וְעַתָּה אֵל-תִּירָאוּ (שביעי) **כֹּה**

אֲנִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם

וְאֶת-טַפְּכֶם וַיִּנְחֶם אוֹתָם

וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּם: וּכְעַן לֹא

תִּדְחֲלוּן. אֲנִי אֶזוֹן יִתְכוּן וַיֵּת טַפְלִכוֹן.

וַיִּנְחֵם יִתְהוֹן, וּמִלֵּיל תִּנְחֹמִין עַל לִבְהוֹן:

***וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם**

הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף

מֵאֵה וָעֶשֶׂר שָׁנִים: וַיִּתֵּיב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם. הוּא וּבֵית אָבִיוֹהִי.

וַיְחִי יוֹסֵף, מֵאֵה וָעֶסֶר שָׁנִין: ***כֹּה וַיִּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי**

שְׁלֹשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן-מְנַשֶּׁה יְלָדוֹ

עַל-בְּרָכֵי יוֹסֵף: וַחֲזָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם, בְּנֵין תְּלִיתַיִן. אִף, בְּנֵי

מָכִיר בֶּר מְנַשֶּׁה, אֶת־יְלִידוֹ וְרַבֵּי יוֹסֵף: מפטיד **כֹּה וַיֹּאמֶר יוֹסֵף**

אֶל-אֲחָיו אֲנִי מֵת וְאֱלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם

וְהָעֵלָה אֶתְכֶם מִן-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל-הָאָרֶץ

אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב:

כא) ואלאן לא תכיאפו. אנא אמונכם ואטפאלכם. פעאזאדם ודאראדם: כב) פאקאם יוסף במצר. הו ואל אביה. ועאש. מאיה ועשר סנין: כג) חתי ראי לאפרים. בנין תיזאלתיא. ואיציא בני מכיר אבן מנשה. ולדו פי חגרה: כד) פקאל יוסף לאכיתנה. אנא מאית. ואללה

*יש מתחילים מפסוק כב ויש מתחילים מפסוק כג ויש מתחילים מפסוק כד.

— כ"י —

לכם: כה וידבר על לבם. דברים המתקבלים על הלב, עד שלא ירדתם לכאן היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידיכם נודע שאני בן חורין, ואם אני הורג אתכם מזה הבריות אומרות פת שלבחוּרִים

חסלת פרשת ויחי

תפסיר רס"ג

סיד'כרפם ויצעדפם מן תדיא אלבלד. אלי אלבלד. אלד'י קסם אללה לאברהים ויצחק ויעקוב: כה) ואחלה יוסף. בני אסראיל קאילא. אדיא ד'כרפם אללה. פאצעדו בעצאמי מן תהני: כו) פמאת יוסף אבן מאה ועשר סנין. וחנטוה. וצייר פי צנדוק במצר:

ואמר יוסף לאחוזי. אנא מאית. ויי מדבר דכיר יתכון. ויסיק יתכון מן ארעא הדא. לארעא. דקיים. לאברהם ליצחק וליעקב: כה) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה: ואומי יוסף. ית בני ישראל למימר. מדבר

דכיר יי יתכון. ותסקון ית גרמי מפא: כו) וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו וישם בארון במצרים: ומית יוסף. בר מאה ועשר שנין. וחנטו יתיה. ושמוהי בארונא במצרים:

פיה פיסוקים סימן ימלה

סכום הפיסוקים שלספר אלף וחמש מאות ושלושים וארבעה אי"ך ל"ד סימן. וחציו ועל חרבך תחיה. ופרשיותו י"ב. ז"ה שמי לעולם סימן. וסדריו מ"ג. ידידי"ה סימן. ופרקיו נ', י חננו ל"ך קויט סימן. מנן הפתוחות מ"ג והסתומות מ"ח. הכל צ"א פרשיות. צ"א אתה וכל העם אשר ברגלך סימן.

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה, במשה עבדו, וב'ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דויהי

במלכים א' סימן ב'

ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר: וקרבו ימי דוד, לממת. ופקיד. ית שלמה בריה, למימר:

ב אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדַרְךְ כָּל-הָאָרֶץ וְחִזַּקְתָּ וְהֵייתָ לְאִישׁ: אֲנֹא
 אָוִיל. בְּאוֹרַח, כָּל אֲרָעָא. וְתַתְּקַף, וְתִהְיֶה לְגִבּוֹר דְּחִיל חֲטָאִין: ג וְשָׁמַרְתָּ
 אֶת-מִשְׁמַרְתִּי | יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ לִלְכַת בְּדַרְכֶיךָ לְשֹׁמֵר
 חֻקֹּתָיו מִצּוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדוּתָיו כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 לְמַעַן תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה שָׁם: וְתִטֵּר. יֵת מִטְרַת, מִימְרָא דִּי אֱלֹהֶךָ. לְמַהֲךָ בְּאוֹרַח
 דְּתַקְנָן קְדָמוּהֵי לְמִטְרָ קְדָמוּהֵי פְקוּדוּהֵי, וְדִינוּהֵי וְסִהְדוּתֵיהֵי. כְּמָא דְכַתִּיב,
 בְּאוֹרֵיתָא דְּמֹשֶׁה. בְּדִיל דְּתַצְלַח. יֵת, כָּל דְּתַעֲבִיד. וְלִכְל אֶתֶר, דְּתַתְּפִנִי
 לְתַמָּן: ד לְמַעַן יָקִים יְהוֹה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי
 לֵאמֹר אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת-דִּרְפָּם לִלְכַת לְפָנַי בְּאַמַּת
 בְּכָל-לְבָבָם וּבְכָל-נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא-יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל
 כְּסֵא יִשְׂרָאֵל: בְּדִיל דִּיקָיִים יִי, יֵת פְּתַגְמוּהֵי. דְּמִלִּיל עָלַי, לְמִימַר. אִם
 יִטְרוּן בְּנֶךָ, יֵת אוֹרַחְהוֹן. לְמַהֲךָ קְדָמִי, בְּקִשׁוּט. בְּכָל לְבָהוֹן, וּבְכָל
 נַפְשָׁהוֹן. לְמִימַר. לֹא יִפְסוּק לְךָ, גִּבּוֹר. מֵעַל, בְּרַסִּי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל:
 ה וְגַם אֶתְּהָ יְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן-צְרוּיָה
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְשֹׁנֵי-שָׂרֵי עֲבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן-נֵר
 וְלַעֲמֶשָׂא בֶן-יֵתֶר וַיְהִרְגֵם וַיִּשֶׁם דְּמִי-מַלְחָמָה בְּשָׁלֵם
 וַיִּתֵּן דְּמִי מַלְחָמָה בְּחַגְרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמַתְנָיו וּבְנַעְלוֹ אֲשֶׁר
 בְּרַגְלָיו: וְאַף אֶת יְדַעְתָּ. יֵת דְּעַבְד לִי, יוֹאֵב בֶּר צְרוּיָה. דְּעַבְד לְתַרִּין
 רַבְּנֵי חֵילוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. לְאַבְנֵר בֶּר נֵר. וְלַעֲמֶשָׂא בֶר יֵתֶר, דְּקִטְיִלְנוֹן
 בְּעַרְיִמוֹתֵיהֵי. וְדְמִי דְּמַתְחָשִׁיב דְּמַהוֹן עֲלוּהֵי, כְּדָם תְּבִירֵי קֶרְבָּא. וַיִּתֵּיב

זולק הדקדוק: לשמר חקתיו מצותיו. הי"ג מצותיו בלא וי"ו, היפך קצת דפוסים, וכן הוא
 בכ"ד גדול ובכל ספרי תימן, וכן מוכח במוסרה דחשיב תיבות דנסיבין ומצותיו, ולא קחשיב
 הך בהדיהו, שמע מינה דתיבה זו בלא וי"ו כגירסתינו: ועדותיו. מסיר עלה, ה' מפקין וי"ו
 בלישנא ה' ובנעלו. הוי"ו געי:

להוֹן, בְּכַמֶּנֶת שְׁלָמָא. וְאִשְׁדַּד דְּמַהוֹן, בְּאַסְפְּנִיקֵי דְּבַחְרָצִיָּהּ. וְדָשׁ,
 בְּטַלְרִיתָא דְּבַרְגְּלוּהִי: וְעֵשִׂיתָ בְּחַכְמַתְךָ וְלֹא־תוֹרַדְךָ שִׁיבְתוּ
 בְּשָׁלֹם שְׁאֵל: וְתַעֲבִיד, בְּחַכְמַתְךָ. וְלֹא תַחֲתִית סִיבְתִיָּהּ. בְּשִׁלְמָא,
 לְשִׁאוּל: וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי הַגְּלַעְדִּי תַעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאַכְלֵי
 שְׁלַחְנֶךָ כִּי־כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבִרְחֵי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אָחִיד:
 וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי גְלַעְדָּאָה, תַעֲבִיד טִיבוּ. וְיַהוֹן, בְּאַכְלֵי פְתוֹרְךָ. אָרִי אַנּוּן,
 סוֹפִיקוּ צְרַפִּי. בְּמַעֲרָקִי מִן קָדָם, אַבְשָׁלוֹם אָחוּד: ה' וְהִנֵּה עֹמֶךָ
 שְׁמַעִי בֶן־גְּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלְלָנִי קָלְלָה
 נְמַרְצַת בְּיוֹם לְכַתִּי מַחְנִים וְהוּא־יֵרַד לְקַרְאֲתִי הַיְרִדֹן
 וְאַשְׁבַּע לוֹ בִּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בְּחָרְבִי: וְהָא עֹמֶךָ.
 שְׁמַעִי בֶר גְּרָא בֶר שֶׁבֶט בְּנִימִין, מְעַלְמַת. וְהוּא לְטַנִּי, לִיטָן מְרִירָן.
 בְּיוֹמָא, דְּאִזְלִית לְמַחְנִים. וְהוּא נַחַת לְקַדְמוֹתִי, לִירְדָנָא. וְקִימִית לִיָּה
 בְּמִימְרָא דִּינִי, לְמִימְרָא דְּלֵא אַקְטְלָנְךָ, בְּחָרְבָא: ט' וְעַתָּה אֶל־תִּנְקְהוּ
 כִּי אִישׁ חָכָם אֶתָּה וִידַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה־לוֹ וְהוֹרְדַתָּ
 אֶת־שִׁיבְתוֹ בְּדָם שְׁאֵל: וְכַעֲן, לָא תִזְכְּיָנִיָּהּ. אָרִי גְבַר חַכְּמִים, אֵת.
 וְתַדַּע, יָת דְּתַעֲבִיד לִיָּה. וְתַחֲתִית יָת סִיבְתִיָּהּ. בְּקַטְלָא, לְשִׁאוּל:
 וְיִשְׁכַּב דְּוֹד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר דְּוֹד: וְשָׁכַיב דְּוֹד, עִם
 אֲבֹהֵתוֹהִי. וְאֶתְקַבֵּר, בְּקַרְתָּא דְּדוֹד: י"א וְהַיְמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דְּוֹד
 עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחִבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים
 וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים: וְיִזְמִיא. דְּמַלְךְ דְּוֹד, עַל
 יִשְׂרָאֵל. אַרְבָּעִין, שָׁנִין. בְּחִבְרוֹן מָלַךְ, שֶׁבַע שָׁנִין. וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ, תְּלָתִין
 וְתָלַת, שָׁנִין: י"ב וְשָׁלְמָה יָשָׁב עַל־כַּסָּא דְּוֹד אָבִיו וְתַכְּזֹן

זולק הדקדוק: ושיבתו. בקצת מספרי תימן מצאתי השי"ן בגעיא, וכן בדין מטעם התביר,
 וכן תנייתא דלקמן פס' ט': ה' קללני. הקו"ף בגעיא והשווא נע, ברוב התיגאן המדוקדקות:
 ואשבע לו. האל"ף בחירק בכל ספרי תימן, לא בסגול:

מְלַכְתּוֹ מְאֹד: וּשְׁלֵמָה. יְתִיב. עַל כְּרִסִּי, מַלְכוּתָא דְדוֹד אָבוּהִי,
וְאֵתְקַנַּת מַלְכוּתֶיהָ, לְחֻדָּא:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יִתְבְּרַד וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא:

מפטיר לשבת וראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט' - ט"ו

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֲלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ עַל-עֲלֵת הַתְּמִיד
וְנִסְכָּהּ: וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי-בָקָר
שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לֶפָר הָאֶחָד וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד: וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד עֲלֶיהָ רֵיחַ גִּיחַח אֲשֶׁה לִיהוָה:
וְנִסְפִיָּהֶם חֲצִי הַהֵיזֵן יִהְיֶה לֶפָר וּשְׁלִישִׁתָּהּ הַהֵיזֵן לְאֵיל וּרְבִיעֵתָהּ הַהֵיזֵן
לִכְבֹּשׁ יֵין זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׁעִיר עֲזִים
אֶחָד לְחַטָּאת לִיהוָה עַל-עֲלֵת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וּרְצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמנ)

הפטרה דשבת וראש חודש

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי
אִי־זָה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי וְאִי־זָה מְקוֹם מְנוּחָתִי:
 כַּדְּנֶנּוּ, אָמַר יי. שְׁמִיָּא, בְּרַסֵּי יְקָרִי. וְאַרְעָא, כִּיבֵשׁ קְדָמִי. אִידִין בֵּיתָא,
 דְּתַבְנוּן קְדָמִי. וְאִידִין הוּא אַתְּ, בֵּית אֲשֶׁרִיּוֹת שְׂכִינָתִי:
וְאֶת־כָּל־אֱלֹהֵי יָדַי עָשָׂתָה וַיְהִי כָל־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה
וְאֶל־זָה אֲבִיט אֶל־עֵנִי וְנִבְה־רוּחַ וְחָרַד עַל־דְּבָרִי: וְיֵת כָּל
 אֱלֹהִין, גְּבוּרַתִּי עֲבַדְתָּ. הֵלָא הוּאָה כָּל אֱלֹהִין, אָמַר יי. וּבְדִין רַעְוָא קְדָמִי,
 לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיה. בַּדְּעֻנּוֹתֶךָ, וּמִכִּיךָ רוּחַ. וּמִשְׁתֹּנִי, לְקַבִּיל פְּתֻגָּמִי:
שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכֹּה־אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁה עֹרְףָּ פְּלֶב מַעֲלָה
מִנְחָה דֶם־חֲזִיר מִזְכִּיר לְבָנָה מְבָרַךְ אֹן גַּם־הֶמָּה בַּחֲרוּ
בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקַטִּיל גִּבֹר.
 דְּבַח אָמַר, כְּנִקִּיף כָּלֵב. מִסִּיק קֶרְפֵּן, דֶּם חֲזִירָא. קֶרְפֵּן מִתְּנַתְּהוֹן, מִתְּנַת
 אֹנִיס. אַף אֲנֹן. אֶתְרַעִיאוּ, בְּאוֹרְחַתְהוֹן. וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן
 אֶתְרַעִיאת: **גַּם־אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמִגּוֹרַתֶם אָבִיא**
לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ
הָרַע בְּעֵינַי וּבִאֲשֶׁר לֹא־חֲפָצְתִי בַּחֲרוּ: אַף אָנָּא, אֲעֲבִי
בַּתְּבָרְהוֹן. וּמִמָּא דִּי־עִיפוּ, לֹא יִשְׁתַּיְבוּן. חֲלָף דְּשַׁלְּחִית נְבִיִי, וְלֹא תָבוּ.
 אֶתְנַבִּיאוּ, וְלֹא קִבִּילוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבַדְּלָא עֲבִינָא, אֶתְרַעִיאוּ:
שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחִיכֶם
שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה
בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: קִבִּילוּ, פְּתַגְמָא דִּיִּי. צַדִּיקָא דְּמִשְׁתַּוְּן,

זולק הדקדוק: ב ואל זה אביט: בכל ספרי תימן בשופר הולך: ג מכה־איש. צירי: עורף.
 מברך. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ערוגת הכושם:

לְקַבֵּיל פְּתֻגְמֵי רְעוּתֶיהָ. אָמְרִין אַחֲיִכוּן סְנְאִיכוּן, מְרַחֲקִיכוּן. בְּדִיל שָׁמַי,
 יִסְגִי יִקְרָא דֵינָּהּ וְנַחֲוֵי בְּחֻדוֹתֶיכוּן, וְאֲנֹן יִבְהַתּוּן: ^ו קוֹל שְׁאוֹן מְעִיר
 קוֹל מֵהֵיכַל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גָּמוֹל לְאֵיבָיו: קַל אֶתְרַגּוּשָׁא,
 מִקְרָתָא יְרֻשָׁלַם. קָלָא, מֵהֵיכְלָא. קַל מִימְרָא דֵינָּהּ. דְּמִשְׁלִים גְּמֻלָּא,
 לְבַעֲלֵי דְבִבּוּהֵי: ^ז בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה בְּטָרָם יָבּוֹא חֶבֶל לָהּ
 וְהַמְּלִיטָה זָכָר: עַד לָא מִיִּתֵי עֶקְוָא לָהּ, תַּתְּפְרִיק. וְעַד לָא יִיִתֵי לָהּ,
 זִיעָה פְּחַבְלִין עַל יִלְדָּא, יִתְגַּלֵּי מַלְכָּה: ^ח מִי־שָׁמַע פְּזֹאת מִי רָאָה
 פְּאַלְהָה הֵיּוֹחַל אֶרְיָן בְּיוֹם אֶחָד אִם־יִוֹלֵד גּוֹי פְּעַם אַחַת
 כִּי־חָלָה גַם־יִלְדָה עֵינֹן אֶת־בְּנֵיהָ: מִן שָׁמַע בְּהָדָא. מִן חֲזָא,
 כְּאַלִּין. הָאִפְשָׁר דְּתַתְּעֵבִיד אַרְעָא, בְּיוֹמָא חַד. אִם יִתְבְּרִי עֲמָהּ, זְמַן חֲדָא.
 אַרִי עֲתִידָא דְּתַתְּנַחֵם עֵינֹן וְתַתְּמַלֵּי, מַעַם גְּלוּתָהּ: ^ט הֵאֲנִי אֲשַׁבֵּיר
 וְלֹא אוֹלִיד יֹאמֵר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמוֹלִיד וְעֲצַרְתִּי אֲמַר
 אֱלֹהִיד: אֲנָא אֱלֹהָא בְּרִית עֲלָמָא מִבְּרֵאשִׁית, אֲמַר יֵי. אֲנָא בְּרִית כָּל
 אֲנָשָׂא. אֲנָא בְּדִרִית יִתְהוּן, לְבִינֵי עַמְמֵיָא. אִף אֲנָא עֲתִיד לְכַנְשָׂא
 גְּלוּתִיד, אֲמַר אֱלֹהִיד: ^י שְׁמַחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל־
 אֲהַבֵּיהָ שִׁישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ כָּל־הַמֵּתְאֲבָלִים עֲלֶיהָ:
 חֲדוּ בִירְשָׁלַם. וּבִוְעוּ בָּהּ, כָּל רַחֲמָהּ. דְּוַצוּ עֲמָהּ, דִּינָּהּ. כָּל דְּהוּוּ מִתְאֲבָלִין,
 עֲלָהּ: ^{יא} לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׁבַעְתֶּם מִשְׁדַּ תְּנַחֲמֶיהָ לְמַעַן
 תִּמְצוּ וְהַתְּעַנְגְתֶם מִזֵּי כְבוֹדָהּ: בְּדִיל דְּתַתְּפְּנִקוּן, וְתַסְבְּעוּן.
 מִבְּזוּת, תִּנְחַמְהָ. בְּדִיל דְּתַשְׁתּוּן, וְתַתְּרוּן, מִחֲמַר יִקְרָהּ: ^{יב} כִּי־כָה |
 אֲמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה־אֵלַיָּה פְּנֵהָר שְׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף
 כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶם עַל־צַד תִּנְשְׂאוּ וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשַׁעוּ:

זולק הדקדוק: ^ז חבל החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ:
^{יא} מזיז כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדקות הגירסא כך 'מתמר' ברי"ש, דומה
 למ"ש חז"ל 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר:

אַרִי כִדְנֹן, אָמַר יי. הָאֲנָא מִיִּתִי לֵה. כְּשִׁפְעָה נְהַר פְּרַת, שְׁלָם. וְכִנְחַל מְגַבֵּר.
 יָקָר עַמְמִיָּא, וְתַתְּפִנְקוֹן. עַל גְּסִינָא, תַּתְּנִטְלוֹן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן:
 כִּי אִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ בֵּין אֲנִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם
 תִּנְחַמוּ: כְּגַבְרָא דְאֲמִיָּה, מְנַחֵמָא לֵיה. בֵּין מִימְרֵי, יְנַחִים יִתְכּוֹן.
 וּבִירוּשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: דִּי וּרְאִיתֶם וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם וְעַצְמוֹתֵיכֶם
 כִּדְשָׂא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה אֶת־עַבְדֵּי וְזַעַם אֶת־
 אִיבֵי: וְתַחֲזוּן, וְיַחְדֵּי לְבָבְכוֹן. וְגוֹיִתְכוֹן, כְּדַתְאִין יִזְהַרְן. וְתַתְּגַלִּי גְבוּרְתָא
 דִּי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהִי צְדִיקָא. וְיִיתִי לוֹט, לְבַעֲלֵי דְבְבוּהִי: כִּי־
 הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה מְרַפְּבֵתֵי לְהַשִּׁיב בְּחִמָּה
 אִפּוֹ וְגַעַרְתּוֹ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ: אַרִי הָא יי, בְּאִישְׁתָּא מַתְּגַלִּי.
 וּבַעֲלֵעוּלִין, רַתְּבוּהִי. לְאִתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּזִיָּה. וּמְזוּפִיתִיָּה, בְּשַׁלְּהוּבִית
 אִישְׁתָּא: כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבּוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר
 וּרְבּוֹ חֲלָלֵי יְהוָה: אַרִי בְּאִישְׁתָּא, עֲתִיד יי לְמַדְן. וּבְחַרְבֵיהִ, יֵת כָּל
 בְּסָרָא. וְסַגִּיאִין קְטִילֵיָּא, קָדָם יי: דִּי הַמְתַּקְדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים
 אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר (כ' אחד) אַחַת בְּתוֹךְ אֲכִלֵי בָשָׂר הַחֲזִיר
 וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבָר יַחְדוֹ יִסְפוּ נְאֻם־יְהוָה: דְּמוֹדְמִנִין וּדְמַדְכּוֹן,
 לְגַנְיָאדְ טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא. אֲכִלֵי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשִׁקְצָא,
 וְעַכְבְּרָא. כְּחַדָּא יְסוּפוֹן, אָמַר יי: דִּי וְאֲנִי מַעֲשִׂיָּהֶם
 וּמַחֲשַׁבְתֵיהֶם בָּאֵה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשֹׁנוֹת וּבָאוּ
 וּרְאוּ אֶת־כְּבוֹדִי: וּקְדָמֵי גְלָן. עוּבְדֵיהוֹן, וְעִשְׁתוּנֵיהוֹן. עֲתִידנָא.
 לְכַנְשָׂא יֵת כָּל עַמְמִיָּא, אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵיָּא. וְיִיתוֹן, וְיַחֲזוּן יֵת יְקָרִי:
 וְשִׁמְתִי בָּהֶם אוֹת וְשַׁלַּחְתִּי מֵהֶם | פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם

זֶלֶק הַדְּקוּק: דִּי וְשִׁשׁ לְבָבְכֶם. בְּקַמְץ רַחֲב: טו חֲלָלֵי. הַחֲזִי"ת גְּעִי וְהַשּׁוֹא נַע: יח וּבָאוּ. מֵאֲרַכְהָ:
 וּרְאוּ. טַפְחָא בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

תַּרְשִׁישׁ פּוֹל וְלוֹד מִשְׁכֵּי קֶשֶׁת תַּבַּל וַיּוֹן הָאֵיִם הֶרְחָקִים
 אֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ אֶת-שְׁמִיעִי וְלֹא-רָאוּ אֶת-כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ
 אֶת-כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם: וְאֲשׁוּי בְּהוֹן, אֶתְּא. וְאֲשַׁלַּח מִנְּהוֹן, מְשִׁיבִין.
 לְבִינֵי עַמְמֵיָא. לְמַדִּינַת יַמָּא, פּוֹלָאֵי וְלוֹדָאֵי. דְּמַתְּחִין וּמַחֲן בְּקִשְׁתָּא,
 לְמַדִּינַת תּוּבַל וַיּוֹן. נְגוּתָא רְחִיקָיָא. דְּלֹא שָׁמְעוּ יֵת שִׁימַע גְּבוּרְתִּי, וְלֹא
 חָזוּ יֵת יְקָרִי, וַיַּחֲזוּ יֵת יְקָרִי, בְּעַמְמֵיָא: ב וְהִבִּיאוּ אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם
 מִכָּל-הַגּוֹיִם | מִנְּחָה | לִיהוָה בְּסוּסִים וּבְרֶכֶב וּבַעֲצֵבִים
 וּבַפָּרָדִים וּבַבְּרֶפְרוֹת עַל הַר קִדְשֵׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהוָה
 כֹּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַמְּנַחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית
 יְהוָה: וַיִּתּוֹן יֵת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל עַמְמֵיָא, קֶרְבָּנָא קָדָם יי. בְּסוּסוֹן.
 וּבִרְתִּינֵי. וּבְרַחֲלִילָן וּבְכוֹדְנָן, וּבִתְשַׁבְּחָן. עַל טוֹרָא דְּקִדְשֵׁי. יְרוּשָׁלַם, אָמַר
 יי. כִּמָּא דְּיִתּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת מִנְּחָתָא. בְּמִן דְּבִי, לְבֵית מִקְדָּשָׁא דְּיִי:
 כֵּא וְגַם-מֵהֶם אֶקַּח לְכַהֲנִים לְלוֹיִם אָמַר יְהוָה: וְאִף מִנְּהוֹן
 אֶקְרִיב. לְמַהוּי כְּהֵנָּא לְיוֹאֵי, אָמַר יי: כֵּא כִּי כֹאֲשֶׁר הַשְׁמַיִם
 הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנַי
 נְאֻם-יְהוָה כֵּן יַעֲמֵד זֶרְעֶכֶם וְשִׁמְכֶם: אֲרִי כִּמָּא דְּשִׁמְיָא חֲדָתִין.
 וְאַרְעָא חֲדָתָא. דְּאֲנָא עֲבִיד. קִימִין קְדָמִי, אָמַר יי. כֵּן. יֵתְקִים זֶרְעֶכֶן,
 וְשׁוּמְכוֹן: כֵּן וְהָיָה מִדֵּי-חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ
 יָבֹא כָּל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה: וַיְהִי. כּוּזְמִן יֵרַח,
 בִּירַח. וְכוּזְמִן שַׁבָּא, בְּשַׁבָּא. יִיתּוֹן כָּל בְּנֵי בְּסָרָא, לְמַסְגַּד קְדָמִי, אָמַר יי:
 כֵּא וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם
 לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכָּפֶה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל-בָּשָׂר:
 וַיִּפְקֹן וַיַּחֲזוּ. בְּפָגְרֵי, גְּבֵרֵיָא חִיבֵיָא. דְּמַרְדּוּ, בְּמִימְרֵי. אֲרִי נִשְׁמַתְהוֹן, לֹא
 יִמוּתוּן. וְאִישְׁתַּהוֹן, לֹא תִטְפִּי. וַיְהוֹן מְדַדְנִין רְשִׁיעֵיָא בְּגִיהֶנֶם עַד דְּיִמְרוּן
 עֲלֵיהוֹן צְדִיקָיָא, מִסַּת חֲזִינָא:

נוהגין לחזור על פסוק זה

וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנַי אָמַר יְהוָה:

זולק הדקדוק: כג וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל.
וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב
מה שכתבתי שם:

(גְּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמִיָּא:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדָיו, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמ)

הפטרה דמחר חודש

בשמואל א' סימן כ'

א וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וּנְפַקְדָּתָּ פִּי יִפְקַד
מוֹשֶׁבְּךָ: וַאֲמַר לִיָּהּ יְהוָה מָחָר יִרְחֵא. וְתַתְּבַעֵי. אֲרִי יְהִי
מְרוֹחַ, בֵּית אֲסַחְרוּתְךָ: ב וְשִׁלַּשְׁתָּ תִרְדּוּ מְאֹד וּבֵאתָ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֶׂה וַיִּשְׁבַּתָּ
אֶצֶּל הָאָבֶן הָאָזוּל: וּכְתַלְתוֹת יִרְחֵא, תַתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתַהֲךְ לְאַתְרָא.
דְּאַטְמַרְתָּא תַּמּוֹן, בַּיּוֹמָא דְחִלָּא. וְתַתִּיב. בְּסִטְרָא, אָבֶן אַתָּא: ג וַאֲנִי

זולק הדקדוק: א וּנְפַקְדָּתָּ. כ"ה בכל התיגאן הקו"ף בזקף גדול:

שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִיִּים צָדָה אֹרְהָ לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאָנָּה.
 תִּלְתָּא גְרִין, בְּקִשְׁתֵּי שְׂדֵי, לְמַמְחֵי לִי, לְפִלְגְלִיסָא: ׀ וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
 אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲצִיִּים אִם-אָמַר אָמַר לְנְעָר
 הִנֵּה הַחֲצִיִּים ׀ מִמֶּנָּה וְהִנֵּה קָחְנוּ וּבֹאָה בֵּי-שְׁלוֹם לְךָ וְאִין
 דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֶשְׁלַח יְת עוֹלִימָא. אִיזִיל, אִיתָא יְת גְרִיָּא. אִם
 מִימַר אִימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סְבָהי וְאִיתָא. אָרִי שְׁלָם לְךָ.
 וְלִית מְדַעַם בִּישׁ, קִיָּם הוּא יֵי: ׀ וְאִם-כֹּה אָמַר לְעֵלָם הִנֵּה
 הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּה וְהִלָּאָה לְךָ בֵּי שְׁלַחְךָ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אִימַר,
 לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וְלִהְלָאָה. אִיזִיל, אָרִי שִׁיזְבֵּךְ, יֵי: ׀ וְהִדְבָּר
 אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אָנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
 וּפְתַגְמָא. דְּמִלִּילָנָא, אָנָּה וְאַתָּה. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד. בִּינָא וּבֵינְךָ, עַד
 עֲלָמָא: ׀ וַיִּסְתַּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ
 (כ' על) אֶל-הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל: וְאַטְמַר דָּוִד, בְּחַקְלָא. וְהוּא יִרְחָא.
 וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל לַחְמָא, לְמִיכָל: ׀ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשְׁבֹו
 כַּפְּעַם ׀ בַּפְּעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר
 מִצַּד שְׂאוּל וַיִּפְקַד מְקוֹם דָּוִד: וְאַסְחַר מִלְכָּא. עַל שִׁינְיָה. בְּזִמְן,
 בְּזִמְן. עַל שִׁינְיָא דְּמַתְקֵן לִיה, בְּסִטְרַ כְּתָלָא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאַסְחַר אַבְנֵר,
 מִסְטְרָא דְּשְׂאוּל. וְהוּא אַתְרָא דְּדוֹד, מְרוּחַ: ׀ וְלֹא-דְבַר שְׂאוּל
 מְאוּמָה בֵּינִים הָהוּא בֵּי אָמַר מְקַרְהָ הוּא בְּלִתֵּי טְהוֹר
 הוּא כִּי-לֹא טְהוֹר: וְלֹא מְלִיל שְׂאוּל. מְדַעַם, בִּיזְמָא הָהוּא. אָרִי
 אָמַר דְּלִמָּא עָרוּעַ הָוָה לִיה, וְלֹא דְּכִי הוּא. אוּ דְּלִמָּא לְאוֹרַח אֲזִיל
 וְאַנְחָנָא, לֹא זְמַנְהִי: ׀ וַיְהִי מִמַּחְרַת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפְקַד
 מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מְדוּעַ לֹא-בָּא

זולק הדקדוק: ׀ שלחך. השי"ן בגעיא: ׀ אל-הלחם. כתיב 'על' וקרי 'אל': ׀ ממחרת. המ"ם
 הראשונה געיא: ׀

בן-ישי גס-תמול גס-היום אל-הלחם: והוה. ביומא
דבתרוהי, דהוא עבוד ירחא תנננא. והוה אתרא דדוד, מרוח. ואמר
שאול, ליהונתן בריה. מדין. לא אתא בר ישי. אף תמלי אף יומא דין,
ללחמא: ^י ויען יהונתן את-שאול נשאל נשאל דוד
מעמדי עד-בית לחם: ואתיב יהונתן, ית שאול. אשתאלא
אשתאיל דוד. מני, למיזל עד בית לחם: ^{יב} ויאמר שלחני נא פי
זבח משפחה לנו בעיר והוא עוה-לי אחי ועתה
אם-מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה את-אחי
על-כן לא-בא אל-שלחן המלך: ואמר. שלחני בען. ארי שירו
נכסת קדשיא לכל זרעיתא לנא, בקרתא. והוא פקיד לי, אחי. וכען. אם
אשפחית רחמין, בעינד. אשתתיב בען, ואחוי ית אחי. על כן לא על.
לפתורא, דמלפא: ^{יג} ויחר-אף שאול ביהונתן ויאמר לו
בן-נעות המרהות הלוא ידעתי פי-בחר אתה לבן-ישי
לבשתך ולבשת ערות אמך: ותקיף רגזא דשאול, ביהונתן.
ואמר ליה. בר סרבניתא, דמרהותה קשיא. הלא ידענא. ארי רעי את,
בבר ישי. לבהתך, ולבהתת, קלן אמך: ^{יד} פי כל-הימים אשר
בן-ישי חי על-האדמה לא תפון אתה ומלכותך ועתה
שלח וקח אתו אלי פי בן-מות הוא: ארי כל יומיא. דבר ישי,
קים על ארעא. לא תתקן, את ומלכותך. וכען. שלח ואיתיניה, לותי.
ארי גבר חייב קטול, הוא: ^{טו} ויען יהונתן את-שאול אביו
ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול,
אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל, מא עבד: ^{טז} ויטל שאול
את-החנית עליו להפתו וידע יהונתן פי-כלה היא מעם

זולק הדקדוק: ^י שלח וקח אתו. בקצת תיגאן תיבת 'שלח' בטרס לא באזלא, וברובן באזלא
ועיקר:

אָבִיו לְהַמִּית אֶת־דָּוִד׃ וְאָרִים שָׂאוֹל יֵת מוֹרְנִיתָא. עֲלוּהִי,
לְמַמְחָהִי. וַיִּדַע יְהוֹנָתָן. אָרִי גְמִירָא הִיא. מִן אַבוּהִי, לְמַקְטֵל יֵת דָּוִד׃
וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלַחַן בַּחֲרֵי־אָרִי וְלֹא־אָכַל
בַּיּוֹם־הַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי לֶחֶם כִּי נִעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלָמוּ
אָבִיו׃ וְקָם יְהוֹנָתָן. מִן פְּתוּרָא, בְּתַקּוּף רְגֵזוֹ. וְלֹא אָכַל. בַּיּוֹם עֵבֹר יִרְחֵא
תַנְיָנָא, לַחֲמָא. אָרִי אֶתְנַסִּים, עַל דָּוִד. אָרִי אֶכְלָמִיָּה, אַבוּהִי׃
וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשְּׂדֵה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטָן
עִמּוֹ׃ וְהוּהוּ בְּצַפְרָא. וּנְפַק יְהוֹנָתָן. לְחַקְלָא. לְזַמְנָא דְאָמַר לִיהַּ דָּוִד. וַיְנִיק
זַעִיר, עִמִּיה׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רִן מְצָא נָא אֶת־הַחֲצִים
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מוֹרָה הַנַּעַר רִן וְהוּא־יֵרָה הַחֲצִי לְהַעֲבֹרוֹ׃
וַאֲמַר לְעוֹלִימִיָּה. רַהוּט. אֵיתָא כְּעֵן, יֵת גְּרִיָּא. דְאָנָא, שְׂדֵי. עוֹלִימָא רַהוּט.
וְהוּא שְׂדָא גְרָא, לְאֶעֱבֹרִיתִיה׃ בַּ וַיָּבֵא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחֲצִי
אֲשֶׁר יֵרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר
הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּנִּי וְהִלָּאָה׃ וְאֵתָא עוֹלִימָא, עַד אֶתֶר גְּרָא. דְשְׂדָא,
יְהוֹנָתָן. וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן. בְּתֵר עוֹלִימָא, וַאֲמַר. הֲלֹא גְרָא, מִנְךָ וְלֹהֲלָאָה׃
כַּ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוֹשָׁה אֶל־תַּעֲמֹד
וַיִּלְקֹט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־ (כ' הַחֲצִי) הַחֲצִים וַיָּבֵא אֶל־אֲדָנָיו׃
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן, בְּתֵר עוֹלִימָא. אוּחִי בַּפְרִיעַ, לָא תַתְעַכְב. וְלִקִּיט. עוֹלִימָא
דִּיהוֹנָתָן, יֵת גְּרִיָּא. וְאֵתָא, לֹת רַבּוּנִיָּה׃ כְּב וְהַנַּעַר לֹא־יִדַע
מֵאוּמָה אֵךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יִדְעוּ אֶת־הַדְּבָר׃ וְעוֹלִימָא, לָא יִדַע
מִדְּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדָוִד. יִדְעִין, יֵת פְּתַגְמָא׃ כְּג וַיֵּתֵן יְהוֹנָתָן
אֶת־כֶּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הֲבִיָּא הָעִיר׃
וַיֵּהב יְהוֹנָתָן, יֵת זַיְנִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילִיָּה. וַאֲמַר לִיהַּ. אַיְוִיל, אוּבְלֵהִי
לְקַרְתָּא׃ כְּד הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֲצֵל הַנָּגֵב וַיִּפֹּל לְאַפְיוֹ

אֲרָצָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקֹוּ | אִישׁ אֶת־רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוּ עַד־דָּוָד הַגְּדִיל: עוֹלִימָא, אָתָּא. וְדוּד.
 קָם מִסְטָר אַבְן אָתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וּנְפַל עַל אַפּוּהִי, עַל אַרְעָא.
 וּסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וְנִשְׁיָקוּ, גְּבַר יְתַּ חֲבַרְיָה. וּבְכוּ, גְּבַר יְתַּ חֲבַרְיָה. עַד
 דְּדוּד, אִסְגִּי: כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינֵינוּ
 וּבֵינְךָ וּבֵין זְרַעֵי וּבֵין זְרַעֲךָ עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן. לְדָוִד,
 אֵיזִיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְרוּנָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵינִי, לְמִימַר. מִימְרָא דֵינִי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי. וּבֵין בְּנֵךְ, עַד עֲלָמָא:

זולק הדקדוק: כד וישיקו. הוי"ו געני:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עֲלָמָא:

מפטיר ליום ראשון שלראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֲלֶיהָ לְרִיחַ נִיחֹחַ
 לַיהוָה פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה
 תְּמִימִים: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לִפְרָ שְׁנֵי
 עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל: וְעֶשְׂרֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּט לְרִיחַ נִיחֹחַ
 אֲשֶׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמ)

הפטרה דיום ראשון שלראש השנה

בשמואל א' סימן א'

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמָתִים צוֹפִים מֵהַר אֶפְרַיִם
וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶן־יִרְחָם בֶּן־אֵלִיהוּא בֶן־תָּחוּ

בֶּן־צוּף אֶפְרַתִּי: וַהֲוָה גְּבָרָא חַד. מִרְמַתָּא. מִתְלַמִּידי נְבִיאָא, מִטוֹרָא
דְּבֵית אֶפְרַיִם. וּשְׁמִיה. אֶלְקָנָה. בֶּר יִרְחָם בֶּר אֵלִיהוּא. בֶּר תָּחוּ בֶר צוּף
גְּבָרָא פְּלִיג חוּלְק בְּקֹדְשֵׁיא, בְּטוֹרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם: ַּ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשְּׁנַיִת פְּנִנָּה וַיְהִי לַפְּנִנָּה יִלְדִים
וּלְחַנָּה אֵין יִלְדִים: וְלִיה, תִּרְתִּין נָשִׁין. שׁוּם חַדָּא, חַנָּה. וְשׁוּם
תְּנִייתָא, פְּנִנָּה. וַהֲוָה לַפְּנִנָּה, בְּנִין. וּלְחַנָּה, לִית בְּנִין: ַּ וְעֵלָּה הָאִישׁ
הָהוּא מְעִירוֹ מִיָּמִים | יְמִימָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבַּח לַיהוָה
צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנַי בְּנֵי־עֲלִי חַפְנִי וּפְנִחָם כְּהֻנִּים
לַיהוָה: וְסָלִיק גְּבָרָא הַהוּא מִקְרַתִּיה, מִזְּמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד. לְמַסְגָּד
וּלְדַבְּחָא. קָדָם יי צְבָאוֹת, בְּשִׁלָּה. וְתַמָּן, תִּרְיִן בְּנֵי עֲלִי. חַפְנִי, וּפְנִחָם.
מִשְׁמִשִּׁין, קָדָם יי: ַּ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לַפְּנִנָּה
אֲשֶׁתּוֹ וּלְכָל־בְּנֵיהָ וּבְנֹתֶיהָ מְנוֹת: וַהֲוָה, יוֹם מוֹעֵדָא. וְדַבַּח,
אֶלְקָנָה. וַיְהִי, לַפְּנִנָּה אֶתְתִּיה. וּלְכָל בְּנֵיהָ. וּבְנֹתֶיהָ, חוּלְקִין: ַּ וּלְחַנָּה
יָתַן מְנָה אַחַת אֶפְרַיִם כִּי אֶת־חַנָּה אָהֵב וַיְהוָה סָגֵר
רַחֲמָה: וּלְחַנָּה. יְהִי. חוּלְק חַד, בְּחִיר. אָרִי יַת חַנָּה, רַחֲמִים. וּמִן קָדָם יי,

אַתְּמַנֵּעַ מִנָּה וְלֹד: וּבְעֶסְתָּהּ עֲרַתָּהּ גַם־פֶּעַם בַּעֲבוּר
 הַרְעַמָּה פִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחֲמָהּ: וּמִצִּהְבָּא לָהּ עֲרַתָּהּ, אִף
 מִרְגָּזָא לָהּ. בְּדִיל, לְאַקְנִיּוּתָהּ. אֲרִי אַתְּמַנֵּעַ מִן קָדָם יְיָ מִנָּה, וְלֹד: וּכְן
 יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תִּבְעַסְנָה
 וְתִבְכְּנָה וְלֹא תֹאכְלִי: וְכֵן יַעֲבִיד, שָׁנָא בְּשָׁנָא. בְּזִמְן מַסְקָהּ, לְבֵית
 מִקְדָּשָׁא דִּיֵּי. כֵּן, מִרְגָּזָא לָהּ. וּבְכִיָּא, וְלֹא אֶכְלָא: ח וַיֹּאמֶר לָהּ
 אֶלְקָנָה אִישָׁה חֲנָה לָמָּה תִּבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה
 יָרַע לְבַבְךָ הַלּוֹא אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מִעֲשָׂרָה בָּנִים: וַאֲמַר לָהּ,
 אֶלְקָנָה בַּעֲלָהּ. חֲנָה, לָמָּה אַתְּ בְּכִיָּא. וְלָמָּה, לֹא אֶכְלַת. וְלָמָּה, בְּאִישׁ
 לֵיד לְבִיד. הֲלֹא רְעוּתִי, טָבָא לִיד. מַעֲסָרָא, בָּנִין: ט וְתִקַּם חֲנָה
 אַחֲרֵי אֶכְלָה בְּשִׁלָּה וְאַחֲרֵי שָׁתָה וְעָלִי הַכֶּהֶן יֹשֵׁב
 עַל־הַכִּפֹּאֵל עַל־מְזוֹזֹת הַיֵּכָל יְהוָה: וְקָמַת חֲנָה. בְּתַר. דְּאַכְלַת
 בְּשִׁילָה, וּבְתַר דְּשִׁתִּיאַו. וְעָלִי כְּהֵנָּא. יְתִיב, עַל בְּרִסְיָא. בְּסִטְר סְפָא,
 דְּהִיכְלָא דִּיֵּי: ז וְהִיא מֵרַת נֶפֶשׁ וְתַתְּפִלֵּל עַל־יְהוָה וּבְכָה
 תִּבְכְּנָה: וְהִיא, מְרִירָא נֶפֶשׁ. וּמִצְלִיא קָדָם יְיָ, וּמִבְכָּא בְּכִיָּא: זח וְתִדְר
 נְדָר וְתֹאמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֲסַרְרָאָה תִּרְאָה | בַּעֲנֵי אַמְתָּךְ
 וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אַמְתָּךְ וְנִתְתָּה לְאַמְתָּךְ זָרַע
 אֲנָשִׁים וְנִתְתִּיו לִיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
 עַל־רֹאשׁוֹ: וְקִיַּיַּמַת קַיָּם, וַאֲמַרְתִּי. יי עֲבָאוֹת. מַגְלָא גְּלִי קְדָמְךָ, סְגוּף
 אַמְתָּךְ. וַיַּעוֹל דְּכַרְנֵי קְדָמְךָ, וְלֹא תִרְחִיק יָת אַמְתָּךְ. וְתַתִּין לְאַמְתָּךְ בַּר,

זולק הדקדוק: וּבְעֶסְתָּהּ. הה"א רפה בכל ספרי תימן ובירושלמיים: הַרְעַמָּה. הרי"ש דגש
 לתפארת והה"א דגש (רד"ק): וְלֹא תֹאכְלִי. הכ"ף בפתח בחשובי התיגאן ובדפוסים, וכן נראה
 דעת המוסרה. ובקצתן הכ"ף בצירי: ט אֶכְלָה. לחוד חטף כי הוא מקור, ואין הה"א סימן נקבות,
 וחד 'ואכלה מצידו' (ברא' כז-יט) ועי' רש"י ורד"ק ומוסרה, והה"א רפה, ע"ש:

בגו בני אַנְשָׁא. וְאִמְסַרְנִיהָ דִּיהִי מִשְׁמִישׁ קָדָם יי, כֹּל יוֹמֵי חַיֹּהֶי. וּמְרוֹת
 אַנְשֵׁי, לֹא תְהִי עֲלוּהִי: יב וְהָיָה כִּי הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל לְפָנַי
 יְהוָה וְעָלִי שְׁמֵר אֶת־פִּיהָ: וְהוּהָ, מִדְּאִסְגִּיאַת. לְעֲלָאָה, קָדָם יי.
 וְעָלִי מוֹרִיךְ לָהּ, עַד דְּתַפְסוּק: יג וְחֲנָה הִיא מְדַבְּרַת עַל־לִבָּהּ
 רַק שְׁפָתֶיהָ נִעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיִּחְשְׁבֶהָ עָלַי
 לְשִׁכְרָה: וְחֲנָה, הִיא, מְצַלֶּיא בְּלִבָּהּ. לְחוּדָה, סְפוּתָהּ אַ נִידוּן. וְקִלְהָ, לֹא
 מִשְׁתַּמְעָ. וְחֲשַׁבֶהָ עָלַי, כְּאִתָּא רֹוּא: יד וַיֹּאמֶר אֵלַיָּהָ עָלַי
 עַד־מָתִי תִשְׁתַּכְּרִין הַסִּירִי אֶת־יַיְנָךְ מֵעֲלִיךָ: וַאֲמַר לָהּ, עָלַי.
 עַד אִמְתִּי, אֵת מִשְׁתַּשְׂיָא. הֲלֹא תִפְיִגִין יַת חֲמִרִיךְ, מִנִּיד: טו וְתִעַן
 חֲנָה וְתֹאמַר לֹא אֲדָנִי אִשָּׁה קָשֶׁת־רוּחַ אֲנֹכִי וַיִּין וְשִׁכְרָה
 לֹא שְׁתִּיתִי וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לְפָנַי יְהוָה: וְאַתִּיבַת חֲנָה
 וַאֲמַרְתִּי, לֹא רְבוּנִי. אִתְתָּא עֵיקַת רוּחַ, אֲנָא. וְחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיקָ, לֹא
 שְׁתִּיתִי. וַאֲמַרְתִּי עֲלֵבָן נַפְשִׁי בְּעָלוּ, קָדָם יי: טז אֶל־תִּתֵּן
 אֶת־אִמְתְּךָ לְפָנַי בַּת־בְּלִיעֵל כִּי מֵרַב שִׁיחִי וְכַעֲסִי
 דִּבְרַתִּי עַד־הֲנָה: לֹא תַכְלִים, יַת אִמְתְּךָ. קָדָם, בַּת רִשְׁעָא. אַרִי
 מִסְגִּי אִקְנִיּוֹתִי. וְאַרְגָּזוֹתִי, אִזְרִיכִית בְּעָלוּ עַד בְּעוֹן: יז וַיַּעַן עָלַי וַיֹּאמֶר
 לְכִי לְשָׁלוֹם וְאֵלֵהִי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שִׁלְתְּךָ אֲשֶׁר שָׂאֵלְתְּ
 מֵעַמּוֹ: וְאַתִּיב עָלַי. וַאֲמַר, אִיזִילִי לְשָׁלָם. וְאֵלֵהָא דִּישְׂרָאֵל. יִתֵּן, יַת
 בְּעוֹתִיךָ. דִּבְעִית, מִן קְדָמוּהִי: יח וְתֹאמַר תִּמְצָא שְׁפַחְתְּךָ חֲזוּ
 בְּעֵינֶיךָ וְתִלְךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וְתֹאכַל וּפְנִיָּהּ לֹא־הִיוּ לָהּ
 עוֹד: וַאֲמַרְתִּי. תִּשְׁפַח אִמְתְּךָ רַחֲמִין, בְּעֵינְךָ. וְאַזְלַת אִתְתָּא לְאִזְרַחָה,
 וְאַכְלַת. וְאַפִּין בִּישִׁין לֹא הוּוּ לָהּ, עוֹד: יט וַיִּשְׁכְּמוּ בַּבֶּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ

זולק הדקדוק: יח ופניה לא היו לה עוד. תיבת 'ופניה' במארכה לא בתביר, בכל סת"י:

לְפָנַי יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-בֵּיתֶם הַרְמַתָּה וַיֵּדַע אֱלֹקֵיךָ
 אֶת-חַנּוּהָ אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרָהּ יְהוָה: וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא. וּסְגִידוּ, קָדָם יי.
 וְתָבוּ. וְאַתּוֹ לְבֵיתֵהוּן, לְרַמְתָּא. וַיֵּדַע אֱלֹקֵיךָ, יְת חַנּוּהָ אֶתְתִּיָּהּ. וְעַל
 דְּכַרְנָהּ, קָדָם יי: כ וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַתֵּהָר חַנּוּהָ וַתֵּלֶד בֶּן
 וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מִיְהוָה שְׁאַלְתִּיו: וְהוּא, לְזִמְן
 מִשְׁלָם יוֹמִיא. וְעַדִּיאַת חַנּוּהָ, וַיֵּלֶדֶת בֶּר. וַקֵּרַת יְת שְׁמִיָּהּ, שְׁמוּאֵל. אַרִי
 אָמַרְת מִן קָדָם יי, שְׁאַלְתִּיָּהּ: כא וַיַּעַל הָאִישׁ אֱלֹקֵיךָ וְכָל-בֵּיתוֹ
 לְזִבְחַ לַיהוָה אֶת-זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת-נְדָרוֹ: וְסָלִיק. גְּבָרָא
 אֱלֹקֵיךָ, וְכָל אָנָּשׁ בֵּיתִיָּהּ. לְדַבְּחָא, קָדָם יי. יְת דִּיבַח מוֹעֲדִיא, וְלִשְׁלָמָא
 יְת נְדָרִיָּהּ: כב וְחַנּוּהָ לֹא עָלְתָה כִּי-אָמְרָה לְאִשָּׁה עַד יִגְמַל
 הַנְּעָר וְהִבְאֵתוֹ וְנִרְאָה אֶת-פָּנָי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שָׁם
 עַד-עוֹלָם: וְחַנּוּהָ, לָא סָלִיקַת. אַרִי אָמַרְת לְבַעֲלָהּ. עַד דִּיתְחַסִּיל
 רַבִּיא, וְאִיתִינִיָּהּ. וַיִּתְחַזֵּי, קָדָם יי. וַיִּתִּיב תַּמּוּן, עַד עֲלָמָא: כג וַיֹּאמֶר
 לָהּ אֱלֹקֵיךָ אִשָּׁה עָשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד-גְּמֻלָּךְ
 אַתּוּ אַךְ יָקָם יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתִּינַק
 אֶת-בְּנָהּ עַד-גְּמֻלָּהּ אַתּוּ: וְאָמַר לָהּ אֱלֹקֵיךָ בַּעֲלָהּ, עֲבִידִי דְתַקִּין
 בְּעֵינַיִךְ. אֹרִיכִי, עַד דְּתַחֲסִלִּין יְתִיָּהּ. בְּרַם. יָקָיִים יי, יְת פַּתְגְּמוּהִי.
 וְאֹרִיכַת אַתְתָּא, וְאֹנִיקַת יְת בְּרָהּ. עַד דְּחַסְלַת, יְתִיָּהּ: כד וַתֵּעֲלֶהּ
 עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלְתוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאִיפָּה אַחַת קָמַח
 וְנִבֵּל יִין וַתִּבְאֶהוּ בֵּית-יְהוָה שְׁלוֹ וְהַנְּעָר נָעַר: וְאִסִּיקַתִּיָּהּ
 עִמָּהּ, כַּד חַסְלַתִּיָּהּ. בְּתוֹרִין תֵּלְתָא וּמְכִילְתָא חֲדָא דְקַמְחָא, וְגַרְב דְּחַמְר.
 וְאִיתִינִיָּהּ לְבֵית מְקַדְשָׁא דִינִי, לְשִׁילָהּ. וְרַבִּיא, הוּא יְנִיק: כה וַיִּשְׁחַטּוּ
 אֶת-הַפָּר וַיָּבֹאוּ אֶת-הַנְּעָר אֶל-עֲלִי: וְנִכְסוּ, יְת תוֹרָא. וְאִיתִיָּאוּ

זולק הרקדוק: יט וַיִּזְכְּרָהּ. וי"ו גע: כב וַיֵּשֶׁב שָׁם. המארכה תחת היו"ד והיא מלעיל:

ית רביא, לות עלי: כו ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני
 האשה הנצבת עמכה בזה להתפלל אל-יהוה: ואמרת,
 בבעו רבוני. חיי נפשך, רבוני. אנא אתתא. דאתעתדת עמך, הקא
 לצלאה, קדם יי: כו אל-הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי
 את-שאלתי אשר שאלתי מעמו: על רביא הדין, צליתי. ויהב
 יי לי, ית בעותי. דבעיתי, מן קדמוהי: כח וגם אנכי השאלתי
 ליהוה כל-הימים אשר היה הוא שאל ליהוה וישתחו
 שם ליהוה: ואף אנא. מסרתיה, דיחי משמיש קדם יי. כל יומין, דהוא
 קים. ישמיש, קדם יי. וסגיד תמן, קדם יי: כט ותתפלל חנה
 ותאמר עלן לבי ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי
 על-אויבי בי שמחתי בישועתך: וצליאת חנה ברוח נבואה,
 ואמרת. כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא, על ישראל. ביזמוהי
 יתפרקון מידיא דפלשתאי ועל ידוהי, יתעבדן להון נסין וגבורין. בכין
 תקיף לבי, בחולקא דיהב לי יי. ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל
 דעתיד דיקום הוא, וארבעת עשר בנזיה. למהוי אמרין בשירא על ידי
 נבלין וכנרין עם אחיהון ליאי, לשבחא בבית מקדשא. בכין רימת
 קרני, במתנתא דמני לי יי. ואף על פרענות נסא דעתיד למהוי
 בפלשתאי דעתידין דייתון ית ארונא בעגלתא חדתא, ועמיה קרבן
 אשמא. בכין תימר בנשתא דישראל אתפתח פמי למלא רברבן, על
 בעלי דבבי. ארי חדיתי, בפרקנד: ל איז-קדוש ביהוה פי-אין
 בלתך ואין צור באלהינו: על סנחריב מלכא דאתור, אתנביאת
 ואמרת. דעתיד דיסק הוא וכל חילותיה על ירשלם ונס סגי, יתעביד
 ביה. תמן יפלון, פגרי משריתיה. בכין יודון כל עממיא, אמיא ולשניא.
 וימרון לית דקדיש אלא יי, ארי לית בר מנד, ועמד יימרון לית דתקיף,
 אלא אלהנא: לא אל-תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק

מפּיכֶם כּי אֵל דְּעוֹת יְהוָה (כ' ולא) וְלוֹ נִתְּכֶנּוּ עַלְלוֹת: על
 נבוכדנצר מלכא דבבל, אתנביאת ואמרת. אתון כסדאי וכל עממיא
 דעתידין למשלט בישראל לא תסגון, למללא רברבן רברבן. ולא יפקון
 גדופין, מפמכון. ארי אלהא ידע בולא, יי. ועל כל עובדוהי, מתיח דינא.
וְאִף לְכוּן עֵתִיד לְשַׁלְמָא, פְּרַעְנוֹת חוּבִיכוּן: לְבַ קִשְׁת גְּבָרִים חֲתָיִם
וְנִכְשָׁלִים אַזְרוּ-חֵיל: על מלכות יון, אתנביאת ואמרת. קשתת
 דגברי יונאי, יתברן. ודבית חשמנאי דהו חלשין, יתעבדן להון גבורן:
לְגַ שְׁבַעַיִם בַּלְחָם נִשְׁכְּרוּ וְרַעְבִּים חָדְלוּ עַד-עַקְרָה יִלְדָה
שְׁבַעָה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה: על בנוהי דהמן, אתנביאת ואמרת.
 דהו סבעין בלחמא וגאן בעתרא וסגיאין בממונא, אתמסכנו. תבו
 לאתאגרא, בלחיס מזון פמהון. מרדכי ואסתר דהו חשיכין עתרו,
 ואתנשיאו ית מספינותהון. תבו למהוי, בני חורין. בן ירשלם דהות
 כאתא עקרא עתידא דתתמלי, מעס גלותהא. ורומי דמליא סגי עממיא
 יסופון משריתהא, תצדי ותחרוב: **לְדַ יְהוָה מִמִּית וּמַחִיָּה מוֹרִיד**
שָׂאוֹל וַיַּעַל: כל אלין גבורתא די דהוא שליט בעלמא ממית, ואמר
 לאחאה. מחית לשאול ואף עתיד לאסקא, בחיי עלמא: **לְדַ יְהוָה**
מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף-מְרוֹמָם: יי, ממספין ומעתר.
 משפיל, אף מרים: **לְדַ מְקִיִּם מַעֲפָר דָּל מַאֲשַׁפֵּת יָרִים אַבְיוֹן**
לְהוֹשִׁיב עַם-נְדִיבִים וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחַלֵּם כּי לִיהוָה מְצַקִּי
אַרְץ וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְל: מקים מעפרא, מספינא. מקלקלתא,
 מרים חשיכא. לאתבותהון עם צדיקיא, רברבי עלמא. וברסי יקרא,
 מחסין להון. ארי קדם יי, גלן עובדי בני אנשא. מלרע, אתקין גיהנם
 לרשיעיא. וצדיקיא עבדי רעותיה, שכליל להון תבל: **לְדַ רַגְלֵי**
(כ' חסידו) חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וְרַשָּׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ כִּי-לֹא בָכַח
יְגַבֵּר-אִישׁ: גוית עבדוהי צדיקיא, יטר מגיהנם. ורשיעיא בגיהנם,

בַּחֲשׂוֹכָא יִדְדָנוּן. לְהוֹדְעָא אַרְי לָא מִן דְּאִית בֵּיה חִילָא, זְכִי לְיוֹם דִּינָא:
 לַה יְהוָה יַחַתּוּ (כ' מריבו) מְרִיבֵיו (כ' עלו) עָלָיו בְּשָׁמַיִם יִרְעֵם
 יְהוָה יִדִּין אֶפְסֵי-אַרְץ וַיִּתֶּן-עֵז לְמַלְכּוֹ וַיְרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ:
 יִי יִתְּבַר בְּעָלֵי דְבָבָא, דְּקִימִין לְאַבְאָשָׁא לְעַמִּיה. עֲלִיהוֹן מִן שְׁמַיָא, בְּקַל
 רַם יִשְׁקִיף. יִי יַעֲבִיד פְּרַעְנוֹת דִּין מְגוּג וּמִשְׁרִית עֲמִמִּין חֲטוּפִין דְּאִתְּן
 עַמִּיה, מְסִיפֵי אַרְעָא. וַיִּתֵּן תְּקַפָּא, לְמַלְכֵיה. וַיְרַבֵּי, מַלְכוּת מְשִׁיחֵיה:

(גְּאֻלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרַקְנָא. יִי עֲבָאוֹת, שְׁמִיה. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

עַל דָּא יִתְבְּרַד וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבָרַד הוּא לְעֵלַם,
 וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא:

מפטיר ליום שני של ראש השנה

במדבר סימן כ"ט פסוקים א' - ו'

וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פֶּר בֶּן-בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַע
 תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים לָאֵיל: וַעֲשָׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
 וּשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת לַכֶּפֶר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֵלֶת הַחֹדֶשׁ
 וּמִנְחָתָהּ וְעֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּטָם לְרִיחַ נִיחַח
 אִשָּׁה לַיהוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
 בְּדְבָרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
 בְּמִשָּׁה עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמן)

הפטרה דיום שני שלראש השנה

בירמיה סימן ל"א

כֹּה אָמַר יְהוָה מֵצֵא חֵן בְּמַדְבָּר עִם שְׂרִידֵי חֶרֶב
הַלֹּדֶז לְהַרְגִיעוּ יִשְׂרָאֵל: פִּדְנָן, אָמַר יי. דִּיהַב רַחֲמִין
 לְעַמָּא דְאַפִּיק מִמְצָרִים, סוֹפִיק צַרְפִּיהוּן בְּמַדְבָּרָא. כִּד הוּוּ כִּד מְעַרְקִין, מִן
 קָדָם דְקִטְלִין בְּחַרְבָּא. דְבַר בְּמִימְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה בֵּית נִיחָא, יִשְׂרָאֵל:
מִרְחֹק יְהוָה נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךְ עַל-כֵּן
מִשְׁכַּתֶּיךְ חֹסֵד: אָמַרְת יְרִשְׁלָם מְלֻקְדָּמִין, יי אַתְגְּלִי עַל אֲבָהֶתְנָא.
 נְבִיא, אִימַר לְהוּן. הָא רַחֲמַת עֲלָמָא, רַחֲמִית יִתְכוּן. עַל כֵּן, דְבַרִּית
 יִתְכוּן בְּטַבּוּן: **עוֹד אֲבָנֶיךָ וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד**
תַּעֲדֵי תַפִּיךְ וַיֵּצֵאת בְּמַחֹל מְשַׁחֲקִים: עוֹד אֲקִימְנִיד,
 וְתַתְקִימִין. כְּנִשְׁתָּא, דִּישְׂרָאֵל. עוֹד, תַּתְקִינִן בְּתַקוּנְךָ. וְתַפְקִין, בְּסִיעַת
מִשְׁבַּחֶיךָ: עוֹד תַּטְעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֶרוֹן נִטְעוּ נִטְעִים
וְחַלְלוּ: עוֹד, תַּעֲבִין פְּרִמִּין. בְּטוּרֵי, שׁוּמְרוֹן. צוּבו שְׁתַּלִּין, וְאַחִילוּ:
כִּי יֵשׁ-יוֹם קָרְאוּ נְצָרִים בְּהַר אֶפְרַיִם קוֹמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן
אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אָרִי אֵית אַרְיכוֹת יוֹמֵיא. וְסָגִי טוּבָא דְעַתִּיד
 לְמִיתִי לְצַדִּיקָא, דְנִטְרוּ אוּרִיתִי מְלֻקְדָּמִין. חוֹלְקֵהוּן, בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
 דְהוּוּ מַחְמַדִּין, לְשַׁנֵּי נַחְמָתָא דְאַתְנָן. אֲמַרִין אֲמַתִּי נְקוּם, וְנִסְק לְצִיּוֹן.
 וְנַתְחִין, קָדָם יי אֱלֹהֵנָא: **כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה רְנֹו לְיַעֲקֹב**
שְׁמַחָה וְצַהֲלוּ בְּרֵאשֵׁי הַגּוֹיִם הַשְּׂמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע
יְהוָה אֶת-עַמּוֹךְ אֶת שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל: אָרִי כְדָנָן, אָמַר יי. שְׁבַחוּ
 דְבֵית יַעֲקֹב, בְּחֻדוּא. וְדוּעוּ בְּרִישׁ גְּלִי, לְעֵינֵי כָל עַמְמֵיא. בְּשֻׁרוּ שְׁבַחוּ,
 וְאִימְרוּ. פִּרְק יי, יְת עַמִּיהָ. יְת, שְׂאֲרָא דִישְׂרָאֵל: **הֲנִנִּי מִבֵּיא אוֹתָם**

זולק הדקדוק: ג ונבנית הוי"ו געי: ו הללו. הה"א געי והשוא נע:

מֵאַרְצָא צְפוֹן וְקִבְצָתִים מִיַּרְבְּתֵי-אַרְצָא בְּסֵי עוֹר וּפְסִיחַ הָרָה
וַיִּלְדֹת יַחְדוֹ קָהֵל גָּדוֹל יִשׁוּבוּ הֵנָּה: הָאֲנָא מִיְתִי לְהוֹן בְּגֵלְאִי,
מֵאַרְעֵי צְפוֹנָא. וְאַכְבִּישְׁנוֹן, מְסִיפִי אַרְעָא. דְּהוּוּ בְּהוֹן, עוֹרִין וְחִגְרִין. יִסְגוֹן
בְּהוֹן מְעַדְדִין וַיִּלְדוּן, כְּחָדָא. בְּמִשְׁרִין סְגִיָּא, יְתוּבוֹן הֶלְכָא: ח בְּבִכִי
יָבֹאוּ וּבִתְחִנּוּנִים אוֹבִילִם אוֹלִיכִם אֶל-נַחְלֵי מַיִם בְּדַרְדָּר:
יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְשְׁלוּ בָּהּ כִּי-הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם
בְּכָרִי הוּא: בְּמַגְלִיהוֹן כֹּד הוּוּ בְּכוֹ, גָּלוּ. וּבִמְתַבְּהוֹן מִבִּינֵי גְלוֹתֵהוֹן
בְּרַחֲמֵי סְגִיָּא, אֶקְרִיבְנוֹן. אֲדַבְּרְנוֹן, עַל פְּצִידי מַיָּא. בְּאוֹרַח, תִּקְנָא. לֹא
יִתְקַלּוּן, בָּהּ. אֲרִי הוּוּ מִיַּמְרֵי לְיִשְׂרָאֵל, לְאָב. וְאֶפְרַיִם, חֲבִיב הוּא קְדָמִי:
ט שְׁמַעוּ דְּבַר-יְהוָה גּוֹלִים וְהִגִּידוּ בְּאֵיִם מִמֶּרְחַק וְאָמְרוּ
מִזְרַח יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ וְשָׁמְרוּ כְּרַעַה עֲדָרוֹ: קָבִילוּ פִתְגָמָא
דִּי, עִמְמִיָּא. וְחוּוּ בְּנִגּוֹן, מִרְחִיק. וְאִימְרוּ. מִן דְּבִדְרִיהָ לְיִשְׂרָאֵל, יִכְנָשְׁנִיהָ.
וַיִּטְרַנֶּיהָ, כְּרַעֲיָא לְעֲדָרִיהָ: י וְכִי-פָדָה יְהוָה אֶת-יַעֲקֹב וְגִאֲלוֹ
מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ: אֲרִי פָרַק יֵי, יְת דְּבֵית יַעֲקֹב. וְשִׁיזִיבְנוֹן, מִיַּד,
דְּתִקְיִפִין מִנְּהוֹן: יא וּבֹאוּ וְרַנְּנוּ בְּמְרוֹם-צִיּוֹן וְנַהֲרוּ אֶל-טוֹב
יְהוָה עַל-דָּגָן וְעַל-תִּירֵשׁ וְעַל-יִצְהָר וְעַל-בְּנֵי-צֹאן וּבְקָר
וְהִיטָה נַפְשָׁם כְּגֹן רוּחַ וְלֹא-יִוָּסְפוּ לְדֹאבָה עוֹד: וַיִּיתֹן
וַיִּשְׁבְּחוּן, בְּטוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא דִּיתְבְּנִי בְּצִיּוֹן. וַיִּתְפַּנְּקוּן, בְּטוֹבָא דִּיהָב לְהוֹן
יֵי. בְּעֵבֹרָא, וּבְחִמְרָא וּבְמִשְׁחָא. וּבְבִנֵי עֵן, וְתוֹרִין. וְתֵהִי נַפְשָׁהוֹן מְלִיא
תְּפִנְקִין, כְּגַנְתִּי שְׁקִיא דְּמְרוּיָא. וְלֹא יִסְפוֹן לְצַפָּא, עוֹד: יב אַז תִּשְׁמַח
בְּתוֹלָה בְּמַחֹל וּבְחֲרִים וּזְקָנִים יַחְדוֹ וְהִפְכֵתִי אֲבָלָם
לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמָתִים וְשִׁמְחָתִים מִיְגוֹנָם: כִּיִּין יַחְדָּין כְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל, כֹּד בְּחַנְגִּין. וְעוֹלִימִין וְסִבִּין, כְּחָדָא. וְאַהֲפוּךְ אֲבִלְהוֹן לְבִיעַ,

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: י אַרְצָא. קִמְץ בְּסִגּוּלְתָא: ח וּבִתְחִנּוּנִים. הוֹי"ו גַּע:

וְאַנְחִימֵנוּן, וְאַחֲדֵינוּן, מִדְּוֹנְהוּן: ^{דג} וְרוֹיְתֵי נַפְשׁ הַפְּהָנִים דְּשׁוּן
 וְעַמֵּי אֶת־טוֹבֵי יִשְׁבְּעוּ נְאֻם־יְהוָה: וְאַסְבְּע. נַפְשׁ כְּהִנְיָא,
 תַּפְנִקִין. וְעַמֵּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְת טוֹבֵי דִיהֵבִית לְהוּן יִסְבְּעוּן, אָמַר יי:
^{דד} כֹּה | אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
 רַחַל מְבַכָּה עַל־בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהִנְחֵם עַל־בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנוּ:
 כְּדָנוּן, אָמַר יי. קָלָא בְרוּם עֲלֵמָא אֲשַׁתְּמַע בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבִכְן וּמִתְאַנְחִין,
 בְּתַר יִרְמִיָּה נְבִיָּא. כִּד שְׁלַח יְתִיָּה נְבוּזַרְאֲדָן רַב קְטוּלֵיָּא, מִרְמָתָא. אֵלֵיָּא,
 וּדְבִכְן בְּמִרְרָ. יְרִשְׁלָם, בְּכִיָּא עַל בְּנֵהָא. מְסַרְבָּא. לְאַתְנַחְמָא עַל בְּנֵהָא,
 אָרִי גְלוּ: ^{דט} כֹּה | אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ
 מִדְּמֻעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלְתֶּךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאַרְצֵן
 אוֹיְבֵ: כְּדָנוּן, אָמַר יי. מִנְעִי קִלְיֵךְ, מִלְּמַבְכֵי. וְעֵינֶךָ, מִלְּשִׁגְרָא דַּמְעִין. אָרִי
 אֵית אַגְר לְעוֹבְדֵי אֲבָהֶתְךָ צְדִיקֵיָּא, אָמַר יי. וִיתוּבוּן, מֵאַרְע בְּעֵלֵי
 דְּבִבִּיהוּן: ^{דז} וַיִּשְׁתַּקְּנוּהָ לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים
 לְגְבוּלָם: וְאֵית סְבוּר לְסוֹפִיךָ, אָמַר יי. וִיתוּבוּן בְּנֵיָּא, לְתַחוּמְהוּן:
^{דח} שְׁמוֹעַ שְׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְּנוּדָד יִסְרָתְנִי וְאוּסָר כְּעֵגֶל
 לֹא לָמַד הִשְׁבִּנִי וְאַשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי: שְׁמִיעַ, וְגִלִּי
 קְדָמִי. בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבִכְן וּמִתְאַנְחִין, עַל דְּאַטְלִטְלוּ. אָמְרִין אֵיתִיתָא
 עֲלֵנָא יְסוּרִין, וְלֹא אוֹלִיפְנָא. כְּעֵיגֶל, לֹא מִילָךְ. כִּדוּ אֲתִיבְנָא לְפִלְחָנְךָ,
 וּנְתוּב. אָרִי אַתָּה, יי אֱלֹהֵנָא: ^{דט} כִּי־אַחֲרֵי שׁוֹבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
 הִוְדַעִי סַפְקָתִי עַל־יַרְדֵּךְ בַּשָּׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נִשְׁאַתִּי
 חֲרַפְתָּ נְעוּרָי: אָרִי כִּד אֲנַחְנָא תִּיבִין לְאוּרִיתָא, מִתְרַחַם עֲלֵנָא. וְכִדוּ
 דְּאַתְגְּלִי לְנָא, טַפְחָנָא עַל יִרְכָנָא. בְּהִיתְנָא, וְאַף אַתְכְּנַעְנָא. אָרִי קְבִילְנָא
 חֲסוּדֵי חוּבְנָא, דְּמִלְּקַדְמִין: ^{דט} הִבֵּן יִקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֵלֵד
 שְׁעִשׂוּעִים כִּי־מִדֵּי דְבָרִי בּוֹ זָכָר אֲזַכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ

מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה: הכבר חביב קדמי ישראל.
הלא רבי רחיס, הוא. ארי בזמן דמשוי פתגמי אזריתי על לפיה,
למעבדהון. מדכר דכירנא לאיטבא ליה, עוד. על בן. אתגוללו רחמי,
עליהון. רחמא ארחיס עליהון, אמר יי:

זלק הדקדוק: יט ארחמנו. האלף געי:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל):

(פרקנא. יי צבאות, שמייה, קדישא, דישראל):

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
ולעלמי עלמאי:

מפטייר לשבת ראשונה שלחנוכה

במדבר סימן ו ז

כשחל יום ראשון שלחנוכה בשבת

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר כה
תברכו את-בני ישראל אמור להם: יברכה יהוה וישמרך: יאר
יהוה | פניו אליך ויחנך: ישא יהוה | פניו אליך וישם לך שלום:
ושמו את-שמי על-בני ישראל ואני אברכם:

ויהי ביום כלות משה להקים את-המשכן וימשח אתו ויקדש אתו
ואת-כל-כליו ואת-המזבח ואת-כל-כליו וימשחם ויקדש אתם:
ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם
העמדים על-הפקדים: ויביאו את-קרבנם לפני יהוה שש-עגלת
צב ושני-עשר בקר עגלה על-שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו
אותם לפני המשכן: ויאמר יהוה אל-משה לאמר: קח מאתם והיו
לעבד את-עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל-הלואים איש כפי
עבדתו: ויקח משה את-העגלת ואת-הבקר ויתן אותם אל-הלואים:

את | שְׁתֵּי הָעֵגְלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי
 עֲבֹדָתָם: וְאֵת | אַרְבַּע הָעֵגְלוֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מֵרָרִי
 כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: וּלְבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן
 כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּבְּתֵרָה יִשְׂאוּ: וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻפֹת
 הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּשָׁח אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קֶרְבָּנָם לְפָנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
 יִקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לְחֻנְפַת הַמִּזְבֵּחַ:

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אֶת־קֶרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמִטֵּה
 יְהוּדָה: וְקֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת
 בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּרֶךְ
 אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים
 חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב:

כשחל יום שני שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ הַקְּרִיב נִתְנָאֵל בֶּן־צוּעָר נְשִׂיא יִשְׁשָׁכָר: הַקֶּרֶב
 אֶת־קֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה
 בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּרֶךְ אֶחָד
 בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
 לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבֵּן נִתְנָאֵל בֶּן־צוּעָר:

כשחל יום שלישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נְשִׂיא לְבְנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלּוֹן: קֶרְבָּנוֹ
 קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
 שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־הֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן:

כשחל יום רביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי רְאוּבֵן אֱלִיעֶזֶר בֶּן־שְׂדִיאֹוֹר: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶה מְזֹרֵק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיעֶזֶר בֶּן־שְׂדִיאֹוֹר:

יום חמישי שלחנוכה לעולם לא יחול בשבת.

כשחל יום שישי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נָשִׂיא לְבָנֵי גַד אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶה מְזֹרֵק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד
בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
קָרְבַּן אֱלִיסָף בֶּן־דְּעוּאֵל:

כשחל יום שביעי שלחנוכה בשבת

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ
קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשֻׁקֶּלֶה מְזֹרֵק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַע־עִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד

כְּבֶשֶׁת־אֶחָד בֵּין־שָׁנָתוֹ לְעֵלְיָהּ: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבֶח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילָם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד:

ברכה ראשונה שיקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשָּׁה עַבְדּוֹ, וּבִישָׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמ)

הפטרה דשבת ראשונה שלחנוכה

זכריה סימן ב

רָנִי וְשִׂמְחֵי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ
נְאֻם־יְהוָה: בּוֹעֵי וַחֲדָא, בְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן. אֲרִי הָאֲנָא מִתְגַּלִּי,
וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי בְּגוּיךָ, אָמַר יי: ב וְנִלְוֹו גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ וַיְדַעַת כִּי־יְהוָה
צָבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֱלִיךָ: וַיִּתְּסֶפֶן עַמְּמִין סְגִיאִין עַל עַמִּיה דְיִי,
בְּעֵדְנָא הַהוּא. וַיְהוֹן קְדָמִי, לְעָם. וְאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּי, בְּגוּיךָ. וַתְּדַעִין אֲרִי יי
צָבָאוֹת, שְׁלַחְנִי לְאַתְנַבְּאָה לִיךָ: ג וְנַחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חִלְקוֹ
עַל אֲדָמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם: וַיַּחֲסִין יי לַדְּבִית
יְהוּדָה, חוּלְקֵהוּן. עַל, אַרְעָא דְקֹדֶשׁא. וַיִּתְרַעֵי עוֹד, בִּירוּשָׁלַם: ד הֵם כָּל
בְּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי גַעֲזוּר מִמְּעוֹן קֹדֶשׁוֹ: סָפוּ כָּל רְשִׁיעֵיָא, מִן
קֹדֶם יי אֲרִי אֲתַגְלִי, מִמְּדוֹר קֹדְשִׁיהּ: ז וַיִּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מִלְּאָךְ יְהוָה וְהִשְׁטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ
לְשִׁטְנוֹ: וְאַחֲזִינִי. ית יְהוֹשֻׁעַ, כְּהֵנָּא רַבָּא. קָאִים. קֹדֶם, מִלְּאַכָּא דְיִי.

זולק הדקדוק: ב והיו לי לעם. בטעם שופר וזקף: וְשָׁכַנְתִּי. טפחא: בְּתוֹכְךָ. אתנח:
ה את יְהוֹשֻׁעַ. כפשטא אחת, גם בירושלמיים:

וחטא. קאים על ימיניה, לאסטנא ליה: ויאמר יהוה אל-השטן
 יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם
 הלוא זה אוד מצל מאש: ואמר יי, לחטא. יגער יי בך, חטא.
 יגער יי, בך. דאתרעי לאשראה שכניתייה, בירשלם. הלא דין אוד,
 משיזב מיקודא: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד
 לפני המלאך: והושע. הוה ליה בנין דנסיבן להון נשין, דלא כשרן
 לכהנתא, וקאים, קדם מלאכא: ויען ויאמר אל-העמדים
 לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו
 ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות:
 ואתיב ואמר. לדמשמשין קדמוהי, למימר. אימרו ליה ויפיק נשין דלא
 כשרן לכהנתא, מביתיה. ואמר ליה. חזי דאעדיתי מנך, חובך.
 ואלבישית יתך, זכון: ויאמר ישימו צניף טהור על-ראשו
 וישימו הצניף הטהור על-ראשו וילבשהו בגדים ומלאך
 יהוה עמד: ואמרית. שון. מצנפא דכיא, על רישיה. ושויואו מצנפא
 דכיא, על רישיה. ואסבוהי, אתתא דכשרא לכהנתא, ומלאכא די,
 קאים: ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר: ואסחיד, מלאכא
 די, ביהושע, למימר: כה-אמר יהוה צבאות אם-בדרכי
 תלך ואם את-משמרתך תשמר וגם-אתה תדין את-
 ביתי וגם תשמר את-חצרי ונתתי לך מהלכים בין
 העמדים האלה: כדנן אמר, יי צבאות. אם באורחן דתקנו קדמי
 תהך, ואם ית מטרת מימרי תטר. ואף את, תדין לדמשמשין בבית
 מקדשי. ואף, תטר ית עזרתך. ובאחיות מיתנא, אחינך. ואתין לך, רגלין
 מהלכין בין סרפנא, האלין: שמע-נא יהושע הכהן הגדול

זולק הדקדוק: יב שמע. השי"ך געי: יהושע. בפשטא אחת:

אַתָּה וְרַעֲיָד הַיְשָׁבִים לְפָנַיִךְ כִּי־אֲנֹשִׁי מוֹפֵת הֵמָּה
 כִּי־הִנְנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדֵי צִמְחָה: שָׁמַע כְּעַן. יְהוֹשֻׁעַ, כִּהְנָא רַבָּא.
 אֶת וְחִבְרָד, דִּיתְבִּין קְדָמְךָ. אָרִי גְבָרִין כְּשָׂרִין לְמַעַבְד לְהוּן נִסָּא, אַנּוּן.
 אָרִי הָאָנָא מִיִּתִּי. יֵת עַבְדֵי מְשִׁיחָא, וְיִתְגַּלִּי: יֵג כִּי | הִנֵּה הָאָבִן
 אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנַי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אָבִן אַחַת שְׁבַעָה עֵינַיִם
 הִנְנִי מִפְּתַח פֶּתַחַּה נָאִם יְהוֹה עֲבָאוֹת וּמִשְׁתֵּי אֶת־עֵוֹן
 הָאָרֶץ־הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד: אָרִי הָא אַבְנָא. דִּיהִבִּית, קָדָם יְהוֹשֻׁעַ.
 עַל אַבְנָא חָדָא, שְׁבַעָה חֲזָן לֵה. הָאָנָא, גְּלִי חֲזִיתָה. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת.
 וְאֶעֱדִי. יֵת חוּב אַרְעָא הַהִיא, בְּיוֹמָא חָד: יֵד בְּיוֹם הַהוּא נָאִם יְהוֹה
 עֲבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרַעְהוּ אֶל־תַּחַת גִּפְוֹן וְאֶל־תַּחַת
 תַּאֲנָה: בְּעַדְנָא הַהוּא. אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת. תְּעַרְעוּן, גְּבַר לְחִבְרִיָּה. לְתַחֲוֹת
 פִּירֵי גִפְנוֹהִי וְלְתַחֲוֹת, פִּירֵי תִינוּהִי: טוּ וְיֵשֶׁב הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי
 וְיַעֲרִנֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲוֹר מִשְׁנֵתוֹ: וְתַב. מִלְּאָכָא, דִּי מִמְּלִיל
 עֵמִי. וְאֶעֱרִנִי כְּגִבְרָא, דְּמַתְעַר מִשְׁיִנְתִּיה: טז וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה
 רֹאֶה (כ' וַיֹּאמֶר) וַאֲמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְתָּה
 עַל־רֹאשָׁהּ וְשְׁבַעָה נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה מוֹעֲצוֹת
 לְנִירוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: וַאֲמַר לִי. מָה אַתָּה חֲזִי. וַאֲמַרִּית. חֲזִיתִי
 וְהָא מְנוֹרַתָּא דְּדַהֲבָא כְּלָה, וְגִלְתָּה עַל רִישָׁהּ. וְשְׁבַעָה בּוֹצִינְהָא, דְּעֵלָה.
 שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה, דְּמַרְיָקִין מְנַהוּן מִשְׁחָא. לְבוֹצִינְיָא, דְּעַל רִישָׁהּ:
 ז' וְשָׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגְּלָה וְאֶחָד
 עַל־שְׂמֹאלָהּ: וְתֵרִין זֵיתִין, דְּעֵלָה. חָד, מִיְמִין גְּלְתָא. וְחָד, עַל
 שְׂמֹאלָהּ: יח וְאֶעֱוֹן וַאֲמַר אֶל הַמְּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי לֵאמֹר מָה

זולק הדקדוק: יב אַתָּה ורַעֲיָד. תיבת 'אתה' בטעם פשטא לא מהופך: יד תקראו אִישׁ לְרַעְהוּ.
 ה"ג בסת"י, ול"ג תיבת 'אל' גם בירושלמיים כן:

אֱלֹהֵי אֲדֹנָי: וְאֶתִּיבִית, וְאָמַרְתִּי. לְמַלְאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, לְמִימַר.
 מָא אֲלִין, רַבּוּנִי: דִּי וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדְּבָר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֱלֹהֵי וְאָמַר לֹא אֲדֹנָי: וְאֶתִּיב.
 מְלַאָכָא. דִּי מְמַלִּיל עִמִּי, וְאָמַר לִי. הֲלֹא יָדַעְתָּא, מָא אֲנֹן אֲלִין.
 וְאָמַרְתִּי, לֹא רַבּוּנִי: כִּי וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה
 אֶל־זֶרְבָבֶל לֵאמֹר לֹא בְחִיל וְלֹא בְכַח כִּי אִם־בְּרוּחֵי
 אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת: וְאֶתִּיב. וְאָמַר לִי, לְמִימַר. דִּין, פְּתַגְמָא דִּי. עִם
 זֶרְבָבֶל, לְמִימַר. לֹא בְחִיל, וְלֹא בְּגִבּוֹרָא. אֲלֵהִין בְּמִימַרִי. אָמַר, יי
 עֲבָאוֹת: כִּי מִי־אַתָּה הַר־הַגְּדוֹל לְפָנַי זֶרְבָבֶל לְמִישׁוֹר
 וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרִאשׁוֹה תְּשׂאוֹת תָּן תָּן לָהּ: מָא אֵת
 חֲשִׁיבָא, מַלְכוּתָא טַפְשָׁתָא. קָדַם זֶרְבָבֶל, הֲלֹא כְּמִישָׂרָא. וַיְגַלִּי יֵת
 מְשִׁיחִיהּ, דְּאָמִיר שְׁמִיָּה מְלַקְדְּמִין. וַיִּשְׁלוּט, בְּכָל מַלְכוּתָא: כִּי וַיְהִי
 דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְהוּהוּ פְתַגְס נְבוּאָה מִן קָדַם יי, עִמִּי לְמִימַר:
 כִּי יָדִי זֶרְבָבֶל יִסְדּוּ הַבַּיִת הַזֶּה וַיְדִיו תְּבַצְעֶנָּה וַיִּדְעֶתָ
 כִּי־יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁלַחְנֵי אֲלֵכֶם: יָדֵי זֶרְבָבֶל. שְׂרִיאַה. לְמַבְנֵי
 בֵּיתָא הַדִּין, וַיְדוּהֵי תְּשַׁכְּלִלְנִיהּ. וַתְּדַעוּן. אָרִי יי עֲבָאוֹת, שְׁלַחְנֵי
 לְאַתְנַפְּאָה לְכוּן:

(גְּאָלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּה. קְדִישָׂא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתפרד וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיר לשבת שנה שלחנוכה

גמדבר סימן ז' פסוק נ"ד - סימן ח' פסוק ד'

כשחל יום שמיני שלחנוכה בשבת

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן גמליאל בן-פדהצור:

ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אבירן בן-גדעני: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אבירן בן-גדעני:

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד
כבש-אחד בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה
חמשה זה קרבן אחיעזר בן-עמישדי:

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעאל בן-עכרון: קרבנו
קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד

כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פְּגִיעֵי־אֵל בֵּין־עֲכָרָו:

בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו: קָרְבָּנוֹ
קָעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים
שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מִלֵּאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מֵלֵאָה קִטְרֶת: פֶּר אֶחָד בֵּין־בְּקָר אֵיל אֶחָד
כִּבְש־אֶחָד בֵּין־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירֵע בֵּין־עֵינָו:

זֹאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קָעֶרֶת
כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כִּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים
עֲשָׂרָה: שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקָּעֶרֶת הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרֶק הָאֶחָד
כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כִּפּוֹת זָהָב
שְׁתֵּים־עֲשָׂרָה מֵלֵאֵת קִטְרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
כָּל־זָהָב הַכִּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה: כָּל־הַבְּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים
אֵילִם שְׁנַיִם־עָשָׂר כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם וְשְׁעִירֵי
עִזִּים שְׁנַיִם עָשָׂר לְחַטָּאת: וְכֹל בְּקָר | זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים
וְאַרְבַּעַּה פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֶתְדִים שְׁשִׁים כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁשִׁים
זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ: וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֱהֵל מוֹעֵד
לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוֹ מֵעַל הַכַּפָּרֶת אֲשֶׁר

עַל־אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אֱהֲרֹן וְאִמְרַת אֵלָיו
בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה יֵאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת:
וַיַּעַשׂ כֵּן אֱהֲרֹן אֶל־מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה הָעֹלָה נִרְתְּיָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְוָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יִרְכָּה עַד־פְּרֻתָּהּ
מִקְשָׁה הִוא כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה
אֶת־הַמִּנְוָה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנַבִּיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמוֹ. וּבְנַבִּיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמז)

הפטרה דשבת שניה שלחנזכה

במלכים א' סימן ז

וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַפִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיָם וְאֶת־הַמְּזֻרְקוֹת
וַיִּכַּל חִירוֹם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה: וְעַבְד חִירוֹם. יָת פִּיּוֹרִיא. וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְשִׁיְצֵי חִירוֹם. לְמַעַבְד, יָת כָּל עַבְדֵּי־תָא. דְּעַבְד,
לְמַלְכָא שְׁלֹמֹה, בֵּית מַקְדְּשָׁא דִּי: ב עֲמֻדִים שְׁנַיִם וְגִלְת הַכְּתָרֹת
אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים שְׁתֵּי וְהַשְּׁבָכוֹת שְׁתֵּי לְכַסּוֹת
אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים: עֲמוּדִיא
תְּרִין. וְאַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל רִישׁ עֲמוּדִיא, תְּרִין. וְסַרְיָגְתָא תְּרִין. לְכַסָּא.
יָת תְּרִין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, רִישׁ עֲמוּדִיא: ג וְאֶת־הַרְמוֹנִים אַרְבַּע
מֵאוֹת לְשְׁתֵּי הַשְּׁבָכוֹת שְׁנֵי־טוֹרִים רְמוֹנִים לְשְׁבָכָה הָאֶחָת
לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלְת הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעֲמוּדִים:
וְיָת רְמוֹנִיא. אַרְבַּע מֵאוֹת, לְתְּרִין סַרְיָגְתָא. תְּרִין סַרְיָגְתָא דְּרְמוֹנִין, לְסַרְיָגְתָא
חַדָּא. לְכַסָּא. יָת תְּרִין, אַגְנֵי קְרַנְתָּוֹן. דְּעַל, אִפִּי עֲמוּדִיא:
ד וְאֶת־הַמְּכַנּוֹת עֶשֶׂר וְאֶת־הַפִּירוֹת עֶשֶׂר עַל־הַמְּכַנּוֹת:
וְיָת בְּסִיסִיא, עֶסֶר. וְיָת פִּיּוֹרִיא עֶסֶר, עַל בְּסִיסִיא: ה וְאֶת־ הַיָּם
הָאֶחָד וְאֶת־הַבְּקָר שְׁנַיִם־עֶשֶׂר תַּחַת הַיָּם: וְיָת יָמָא, חַד. וְיָת
תּוֹרֵי תְּרֵי עֶסֶר, תַּחְתּוֹת יָמָא: וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיַּעֲיָם וְאֶת־
הַמְּזֻרְקוֹת וְאֶת־כָּל־הַכְּלִים (כ' האהל) הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה
חִירוֹם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְמַרְט: וְיָת דְּוִדִּיא וְיָת
מַגְרוּפִיתָא, וְיָת מְזֻרְקִיא. וְיָת, כָּל מְנִיא הָאֵלִין. כְּעוֹבַד מְנֵי מִשְׁכָּנָא דְּעַבְד

משה, בן עבד חירם. למלכא שלמה, בית מקדשא דיין נחש, טב:
 בְּכַבֵּר הַיְרִדֵן יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ בְּמַעְבַּה הָאֲדָמָה בֵּין סְפוֹת
 וּבֵין צָרְתָן: בְּמִישַׁר יַרְדֵּנָא, אַתִּיכְנוּן מַלְכָא. בְּעוֹבֵי גְרֵגִישָׁתָא, בֵּין
 סְפוֹת, וּבֵין צָרְתָן: ה וַיִּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַפְּלִים מְרֹב מְאֹד
 מְאֹד לֹא נִחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת: וְאַצְנַע שְׁלֹמֹה, יָת כָּל מְנִיָּא.
 מִסְגִּי, לַחֲדָא לַחֲדָא, לִית סוּף, לְמַתְקַל נְחֹשֶׁא: ט וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת
 כָּל־הַפְּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשְּׁלֶחָן
 אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב: וְעַבְד שְׁלֹמֹה, יָת, כָּל מְנִיָּא. דְּבַבִּית,
 מִקְדָּשָׁא דִּי, יָת, מִדְּבָחָא דְדַהֲבָא. וְיָת פְּתוּרָא. דְּעֵלוּהֵי, לְחִים אֲפִיָּא,
 דְּהַבָּא: ז וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חֲמִשׁ מִמִּיּוֹן וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאל לְפָנֵי
 הַדְּבִיר זָהָב סָגוֹר וְהַפְּרָח וְהַנֵּרֹת וְהַמְּלַקְחִים זָהָב: וְיָת
 מְנֹרָתָא, חֲמִישׁ מִמִּיּוֹנָא. וְחֲמִישׁ מִסְמָאלָא. קֳדָם בֵּית כְּפוּרֵי, דְּהַבָּא טְבָא.
 וְשׁוֹשְׁבֵיָא וּבּוֹצֵינֵיָא, וְצִיבְתֵיָא, דְּהַבָּא: ח וְהַסְּפוֹת וְהַמְּזֹמְרוֹת
 וְהַמְּזֹרְקוֹת וְהַכְּפּוֹת וְהַמְּחַתּוֹת זָהָב סָגוֹר וְהַפְּתוֹת
 לְדִלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים לְדִלְתֵי הַבַּיִת
 לְהִיכָל זָהָב: וְקִלְיָא. וּמְזֹמְרֵיָא וּמְזֹרְקֵיָא. וּבּוֹצֵיָא וּמְחַתֵּיָא, דְּהַבָּא
 טְבָא. וּמַגְלִסֵּיָא. לְדִשֵׁי בֵיתָא גּוֹאֵה, לְקֹדֶשׁ קֹדְשֵׁיָא. לְדִשֵׁי בֵיתָא, לְהִיכָלָא,
 דְּהַבָּא:

(גאָלנו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פִּרְקָנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא:

זולק הדקדוק: ז צָרְתָן. בכל התיגאן אין בצד"י געיא והשוא נח וכ"ה בירושלמיים, והתי"ו
 רפה. ועיניך לנוכח יביטו אות ומופת בניקוד התרגום שבתגאן שכן הוא. (וכן חברו בספר
 יהושע סי' ג'): וְהַמְּלַקְחִים. הקו"ף בפתח בכל התיגאן: וְהַמְּזֹמְרוֹת. הה"א בגעיא והשוא
 שבמ"ם נע: לְדִלְתוֹת. לְדִלְתֵי. התו"ן רפויות: